

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Kiadásért felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felolvasó szerkesztő: Buday Barna.
Társasági elnök: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 5.
Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), IX. ker., Üllői-út 35. szám.
Telefon: József 99-31, József 99-32.

Előfizetési ár negyedévre 80 korona, OMGE tagoknak negyedévre 40 korona.

TARTALOM:

- Időszerű kérdések. (By.)
- Az adónovella. (Sz. Z.)
- Hollandi tehénbehozatal. (Ujhelyi Imre.)
- Új bérgházak üzemeltetése. (Ujhelyi Imre.)
- A motorbenzin pótlása faszén-generátorgéppel. (Oródy János.)
- A cukorrépaágtermelés kérdéséhez. (Bosányi Endre.)
- Új rendeletek.
- A gazdaközönség köréből. (A gabonarendeletről.)
- Az Egyesült-Államok mezőgazdasága a háború után. (Rothmeyer Imre.)
- Vegyes közlemények.
- Tőzsde. Kereskedelem.

Időszerű kérdések.

Benne vagyunk az aratásban, amely idáig fennakadás nélkül, közepes eredménnyel folyik. Örvendünk kellene most, végig tekintve a kereszteltek megrakott mezőkről, mert ezek a kereszteltek az életet jelentik és nem a halált. Nagy dolog bizonyára, hogy a szörnyű felfordulás és pusztulás után mezőgazdaságunk teljesítőképeségét ennyire is visszanyerte. Egyelőre kiesett kezünkől a kard vasa, de lám az ekevas megmentheti még az országot. Mentő reményünk s az újraalapozás eszköze most egyedül az, amit a mezőkről összeszedünk. Hálával és reménykedve kellene tehát tekintenünk az erőfeszítő munkának arra az eredményére, amely hullámozó kalásztenger alakjában jelentkezik.

De jaj, az aratás ünnepét mindég az osztozkodás zsvaja zavarja meg. Osztozkodás tárgya volt a kenyérgabona mindenkoron és a multban különösen a spekuláció igyekezett kivenni belőle a dézsmát ugyannyira, hogy képtelenek voltunk ellene kellően védekezni.

Most azonban nemcsak az ország népe és belső spekulációja vitatkozik a termelt kenyér fölött, még pedig a legellentétebb nézőpontokból, hanem ezzel a kenyérral akarna táplálkozni Ausztria és ezt a kenyéret akarná megterhelni kártérítési igényeivel maga az ántánt

is. Anyai követelés nehezedik a gabonatermesre, egyetlen értékére a kifosztott országnak, mint soha eddig.

Eddig a vámpolitika által jobbra, a tőzsdei manőverek által balra befolyásolt kereslet és kínálat döntötte el a termelés hasznát. Most emberi itélettel kell osztályt tenni a jogok, igények és követelések között, mert ha tökéletesen szabaddá tennék a forgalmat, élelmezési anarchia teremne, a társadalmi nyavalyák leggonoszabbja. Igen, de viszont igazságot tenni termelők, fogyasztók között, akik mind a sérelem s a szegénység súlyos érveit viszik a vitába s akik közül egynek a bukása maga után vonja valamennyinek a bukását és eközben védekezni a kívülről kinyújtott tigrisköröm ellen, mely magának akarja lefoglalni a zsákmányt: mindez valóban mérhetetlen felelősséget ró a hatalom végrehajtó tényezőire.

Kivételes türelmet, nagy megértést kell most gyakorolni minden oldalról, mert akár a termelő, akár a fogyasztó, akár pedig az állam kerüljön ki megverve az osztozkodásból, mind valamennyien tönkremennek, még a jól jártak is. Csupán azon a vonalon nem megokolt a türelem, hogy az áruforgalomból a nyereszkes továbbra is illetéktelen sarcot szedhessen. Azon kell hát örködni az államnak az eddiginél szigorubb éberséggel, hogy ami hasznát a termelőtől eivesz, az csakugyan a rászorult fogyasztónak jusson, ne pedig a spekulánsok feneketlen zsákját töltse.

És ha csak a termés volna osztozkodás tárgya; de maga a föld is az. Igen sokan nem tudják, hogy ki fog vetni legközelebb ott, ahol most ők aratnak. Ma-holnap végére járunk a nyárnak és a birtokpolitikai törvény, amelynek végrehajtását már az ősszel meg akar-

nák kezdeni, még mindig a műhelyben van. Alig tudjuk elképzelni, hogyan érik meg az őszig a végrehajtásra. Már pedig maga a kormány érzi a legjobban, hogy nem térhet ki a komoly cselekvés elől, amire egyébként a politikai pártok programjai is kényszerítik.

A birtokosságnak végtelenül fontos érdeke, hogy mielőbb tisztán lásson a földreform kérdésében, még az őszi munkálatok megkezdése előtt, máskülönb a bizonytalanság megbénítaná a termelő munkát. Minden arra szorít, hogy leszámoljunk a kérdéssel; halasztani káros, nem létezőnek tekinteni képtelenség, az érdekeltek alapos megnyugtatósa nélküli elintézni veszedelem. És mi azt hisszük, a Rubinek-féle javaslattervezet nagyban és egészben elfogadható alapja a megoldásnak, de feltéve, hogy a törvényt, mely igen tág felhatalmazásokat tartalmaz, egy politikailag független, lehetőleg elfogulatlan, tehát közvetlenül nem érdekeltekből álló bírói szerv hajtsa végre. Minduntalan hangoztatjuk ezt, mert minden azon mulik, hogy a végrehajtásban a jogérzektől és a közérdektől áthatott józan belátás érvényesüljön.

Nem akarunk hosszasan vitatkozni a „Kisgazda” című hetilappal, mely a „Köztelek” legutóbbi vezető cikkének ezt a tételét, illetve az ehhez fűzött magyarázatot megjegyzésekkel kíséri. Lényege a „Kisgazda” felszólalásának az, hogy idáig a közérdek nevében inkább a kisgazdától kívántak lemondást, akár a vadászati törvényt, akár a szeszűzés jogát tekintjük. Itt az ideje, hogy a nagybirtokosok is alkalmazkodjanak a közérdekhez, amely most a nincstelenek földhözjuttatását s ezen a réven a szociális békét és a jogrend megszilárdítását is jelenti. És annál inkább alkalmazkodniuk kell, mert a szükséges földet csakis tőlük vehetjük.

Minek vitatkoznánk a magyarázatokon, amikor a végső következtetésben együtt vagyunk! Hiszen a közép- és nagybirtokosok nem ellenzői a földreformnak, sőt ők maguk sürgetik legjobban a

Cséplési idényre ajánlunk: kenőolajat, hengerolajat, Tovotte-gépkenőzsírt, továbbá gazdasági szekereket, zsákokat, manilla- és kender-kéveket, továbbá MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, ÁRUOSZTÁLY BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 29.

Mai számunk 18 oldal.

Egyes szám ára 5 K.

gazdasági, a szociális és a nemzeti szempontokat okosan összeegyeztető bi. politikai törvényt. Az így három szempontból meghatározott közérdeket kisgazdák és nagygazdák egyformán elfogadták. Tovább érte a dolog. Elkészült már a törvénytervezet is, amely a közérdek általános szempontjait szakaszokba igyekezett foglalni. Munkaközben azonban rájöttünk arra, hogy nincs olyan böles ember, aki a közérdek szempontjából pontosan megállapíthatná számszerű adatban, hogy vidékenkint, kitől, mennyi földet vegyünk el, kitünően szervezett üzemtől vagy elhanyagolt gazdaságtól egyformán-e és kinek mennyi földet juttassunk, kipróbált szorgalmas embernek vagy munkakerülőnek egyformán-e, vagy ha nem egyformán, milyen különbséget tegyünk, tekintve a mintagazdaságot s a rosszul kezeltet, tekintve a lakosság sokaságát, az igénylők családtagjainak számát, vásárlóképeségét stb., aminek mind figyelembe kell jönnie. Képtelenség a követendő helyes eljárást szakaszokba foglalva, mérer utasításként kiadni azoknak, akik a törvényt végrehajlják. Sokat rá kell bízni helyzetismeretükre, okos belátásukra. Reméljük, ennek szükségességét a „Kisgazda” is átlátja.

De akkor hát nem lehet közöttünk nézeteltérés azon a ponton sem, hogy a közérdekből való ítélkezést csak független, bírói mérlegelésre alkalmas szervezetre bízhatjuk és semmiesetre sem olyanokra, akik maguk is érdekelve lévén, elfogultak lehetnének. Hiszen nemzetközi jogi alapelv az, hogy a maga ügyében senki sem lehet bíró. Ezt az elvet csak a proletárdiktatura másította meg, amely osztálybíraskodást, osztályuralmat akart. Remélem, ma nem ezt akarjuk.

A „Kisgazda” több tekintetben megszivlelendő fejtegetéseit ok nélkül élezte ki ellenünk. Mert mi mind a birtokreformban, mind másban kis- és nagygazdák között az egyetértést keressük, minden osztálybeliségből folyó hátrány és sérelem tökéletes kiküszöbölésével.

By.

Adónevella.

A forradalmak és a román megszállás megszünte után az alkotmányosság helyreálltával az állami gazdálkodásban is rendet akar teremteni a kormány. Pénzünk elértéktelenedésének egyik oka az is, hogy az állami szükségletek óriási mértékével szemben a bevételek a régi adók alapján annál is kisebbek voltak, mert az adók befizetése is csak lassan kezdődik. Hiszen az uralkodott általános zavarok folytán a pénzügyi szolgálat is csak most kezd rendes medrébe visszatérni. Az állami szükségletek fedezése végül is nem történhetik állandóan az új bankkibocsátás útján, amivel pénzünk értéke csak még jobban csökkenne. A pénzügyi kormány tehát a szükséges körülmények előkészületek után részben új adók létesítésével, részben a régi adók emelésével és rendezésével foglalkozó több törvényjavaslatot terjesztett a nemzetgyűlés elé. Leginkább érdekel bennünket ezidőszert a több egyenes adóra és azok kezelésére vonatkozó törvények módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslat.

De a mezőgazdaság a rend, a nyugalom és az állami élet biztonsága érdekében szívesen hozza meg ezeket az áldozatokat és szívesen fog hozni még többet is, ha arra szükség lesz, de ezzel szemben méltán megkövetelheti, hogy az ingó tőke-jövedelem is megfelelő részt vegyen az állam ház-

Mindenkinek el kell ismernie, hogy állami háztartásunk rendbehozatala az általános rendnek, az állami biztonságának és a gazdasági fejlődés lehetőségének legfőbb alapja. Senki sem zárkozik el tehát az elől, hogy az állami pénzügyek rendezése egyttal a mostani adók emelését is magával hozza. Bennünket a jövedelemadóról szóló 1909. évi X. és a földadóra vonatkozó 1909. évi V. t.-e. módosítására tervezett intézkedések érdekelnek elsősorban.

Belátjuk, hogy az államháztartás pénzügyeinek rendezése érdekében nagy áldozatokra van szükség, hiszen ez mindnyájunk egyforma érdeke, éppen ezért a nagymérvű adóemelést, amelynek még csak kezdetén vagyunk, nem kifogásolhatjuk. Ezzel szemben azonban meg kell követelnünk a pénzügyi kormánytól és a nemzetgyűléstől, hogy a szükséges adóterhet a termelő, és kereső osztályok között arányosan és az egyes adózók között igazságosan ossza meg. Mert nagyon helytelen pénzügyi politika volna és végzetes következményekre vezetne, ha a magasabb adókkal, tekintet nélkül az egyes termelési ágak fejlődésének szükségleteire, aránytalanul csak a mezőgazdasági termelési ágat terhelnék meg, amely ma látszólag jó helyzetben van a magas árkonjunktura következtében, de az egyoldalú adóemelés fojttán további fejlődésének eszközeitől fosztatné meg s ezáltal magának, ennek a ma is leghatalmasabb adóalapnak lényege támadatné meg. Jogos követelésünk tehát, hogy azok az adónemek, amelyek nem a látható ingatlanokra, hanem a láthatatlan forrásokra vannak alapítva, arányosan jobban használtassanak ki, mert az arányos és igazságos adóteher csak így állapítható meg.

tartásának rendbehozatalában és biztosításában. És megköveteli azt is, hogy az adóbeszolgáltatás az egyesekre nézve igazságosan vetessék ki, valóságos jövedelmüknek megfelelőleg. Ezek a jövedelmek és illetve adóalapok az érdekeltek közreműködésével állapíttassanak meg és ne bizassanak pusztán a pénzügyi közigazgatás abszolút hajlamu közegeire,

Messze vezetne most a részletekkel bővebben foglalkozni. Az OMGE adóügyi bizottsága terjedelmes és részletes emlékiratot terjesztett be az adónevella tárgyában a pénzügyminiszterhez és a nemzetgyűléshez s hisszük, hogy az abban foglalt adatokkal és kívánásokkal hozzáfog járulni a kérdésnek mindenkit megnyugtató elintézéséhez.

Sz. Z.

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS

ÉS

TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Ujhelyi Imre.

Hollandi tehénbehozatal.

A Köztelek 1913. június havi 45. és 47. számában beszámoltam azokról a kísérletekről, amelyeket a magyaróvári gazdasági akadémiában kelet-friz és szimmentáli tehénekkel végeztünk. A kísérlet 1912. év január 1-től december 31-ig tartott, mely idő alatt a 2^{1/2}-5 éves frizek (átlag háromévesek), melyek átlagsúlyban 518 kg.-ot nyomtak (447-650 kg.-t), 341 nap alatt 3680 kg. tejet adtak, átlagosan 3'02 zsirtartalommal, vagyis 111'39 kg. zsirt, illetve 122'62 kg. vaját termeltek. Az úszók darabja helyben az istállóban 718 K.-ba, elősúlykg.-ként a megérkezéskor 1'61 K.-ba került. Összehasonlításként 33 drb szimmentáli tehén szolgált, melyek közül 7 drb volt előhasi s a legidősebb 15 éves volt, átlagban hat évesek, átlagsúlykg. 695 kg., a fejési napok száma 343 s az átlagos tejmennyiség 3448 kg.-ot tett ki, míg az átlagzsír 3'67% volt. Termeltek 124 kg. zsirt, tehát 139 kg. vaját. Eszerint a szimmentáliak bár kevesebb, de jobb minőségű tejet adtak, a frizek, ámbátor kisebbek voltak, minthogy azonban takarmányuk a tej mennyisége szerint méretett ki, mégis több takarmányt fogyasztottak.

A frizek arányilag gyengébb minőségű tejet adtak, de a termelt tejmennyiség tekintetében nem igen maradtak a hazánkban tenyésztett egyéb fajták mögött, sőt azokat sok tekintetben megelőzték, minthogy a bonyhádiak 97, a montafoniak 101, a svájciak 108, a szimmentáliak 124 kg. zsirt termeltek évi átlagban. Ezeket a kísérleteket annak idején boldogult Serényi minisztersége idején végezhettem, amidőn az 1910/11. évi száji- és körömfájás után Budapest szintén tejinségben volt s annak idején a gazdák nagyszámában hoztak be hollandi marhát. Nekünk is az akadémiai gazdasághoz ilyeneket kellett volna kapnunk, azonban az időközben Hollandiában kiütött száji- és körömfájás következtében kaptuk az arányilag drágább frizeket (szintén lapálymarhák) a hollandiak helyett.* A vásárolt úszó közül 10 darab volt

* A frizekkel tett megfigyeléseink azonosak a hollandiaknál tett megfigyeléseinkkel, melyeket az ország különböző hollandi behozatalainál észlelhetünk.

D. PÁPAY

FÉLE OLTÓANYAG ÉS SZÉRUMINTÉZET R.T. VI. TEREZKÖRUT 31. TEL. 20-19

Védő (simultán) oltások!
Gyors védelmet nyújt

Borju-tüdőfőb
esetén

PNEUMOSEROL alkalma-
zandó.

Gyógyító oltások!
Biztosan gyógyít.

biztosításában.
 öbeszolgáltatás
 vettessek ki,
 előleg. Ezek a
 az érdekeltek
 meg és ne
 vizsgatás ab-

kel bővebben
 ottsága terje
 erjesztett be
 miniszterhez
 hogy az abban
 al hozzáfog
 megnyugtató
 Sz. Z.

ÉS ZTÉS

tal.

s 27. szá-
 erletekről,
 akadémia-
 kel végez-
 december
 5 éves
 gszulyon
 341 nap
 02 zsir-
 illetve
 darabja
 kg.-ként
 Össze-
 szolgált,
 idősebb
 gszulyuk
 átlagos
 tehát
 ak bár
 frizek,
 zonban
 éretett

tejet
 etében
 észtett
 kintet-
 ak 97,
 szim-
 gban.
 ogult
 midőn
 Buda-
 en a
 landi
 ghoz
 az
 röm-
 gabb
 diak
 volt

diak-
 lön-

feketetarka, 11 drb pirostarka és 3 drb vörös. (Összehasonlításként csak az egész éven át fejt haszonkettőt használtuk.)

Nem volt okunk megbánni ezeket a frizekkel végzett kísérleteket, mivel ezek tejelés tekintetében a hozzájuk fűzött várakozásoknak minden tekintetben teljes mértékkel megfeleleek. Legsikerültebbek voltak a pirostarkák utódai, amelyeknek telivér szimmentáli bikától (még pedig olyantól, melynek elődei nemesek sok, de zsiros tejet is adtak) származó utódai már az első ivadékokban egészen szép, szimmentáli kinézésűek voltak. A feketetarkák ugyanezen szimmentáli bikával fedeztetvén, részben pirostarkák ivadékokat adtak, részben feketetarkák, illetve szennystarkák lettek az utódai. Azonban már a második, harmadik ivadékokban ezek a feketetarka ivadékok is beleolvadtak a szimmentáli jellegbe. Legnehezebben boldogultunk az egyszínű vörös, dán marhához hasonló egyedekkel, amelyeknél a keresztezés csak hosszabb időn át ért volna célra, miért is ezeket tenyésztésünkben rövidesen kielejeztük, annál is inkább, mivel különben sem voltak valami kiváló, jó tehének.

A mostani hollandi tehénbehozatal a közlelmezési minisztérium a földművelésügyivel együtt kezdeményezte és ez évi június 9-én a közlelmezési miniszter egyik küldöttség előtt hangoztatta, hogy 5000-6000 drb hollandi tehenet fog a fővárosi tejszűség enyhítésére behozni. Ugyanek a *Köztelek* f. é. június 11-iki számában olvashattunk a hollandi tehénbehozatalról, jelezve azt, hogy a behozatal lebonyolításáról a Magyar Mezőgazdák Szűvetkezete ad tájékoztatást. Az értesítés szerint — nagyon helyesen — csak nagyobb gazdaságok jöhetnek szóba, amelyek tényleg Budapest, illetve a vidéki nagyobb városok tejszűségletét látják el. Nem értjük azonban azt, hogy miért részesülnek elsősorban a Budapest környéki „*lefejtő gazdaságok*” előnyben. A behozandó tehének vételára gabonakivittel egyenlítendő ki s bizony nincs semmi célja annak, hogy miért kellene ezeket a teheneket elsősorban lefejtő gazdaságoknak megkapni, amikor halálisan kár volna őket, ha szükség nincs rájuk, mérszárszűkre adni, ha ivadékaikban már beleilleszkedhetnek a mi szimmentáli köztenyésztésünkbe. Kár volna ezeket mérszárszűkre adni annál is inkább, mivel a lapálymarhák általában véve jobb tejelők a mi szimmentáliainknál és így csak kívánatos keresztezésben való megtartásuk, amidőn már a mi köztenyésztésünkhez alkalmazkodnak, sőt tejelés tekintetében azt javítják.

Gazdáink, amidőn a tehénbehozatalra vállalkoznak, elsősorban pirostarkákat igyekezzenek beszerezni, melyek a mi tenyészirányunkhoz, tapasztalás szerint, közelebb állanak. Másodszorban feketetarkák jöhetnek szóba, melyek bár lassabban, de szintén elég jól be fognak illeni köztenyésztésünkbe. Legnehezebben megy az egyszínű vöröstarkák átfarmálása, miért is gazdáinknak azt tanácsolhatjuk, hogy iparkodjanak lehetőleg ezeknek vásárlásától tartózkodni.

Nagyon helyesen teszi a közlelmezési és földművelési minisztérium azt, hogy csupán tehénbehozatalról gondoskodik és tenyészvikák behozatalához engedélyt sem ad. En a magam részéről még tovább mennek: tiltólag mondanám ki, hogy a hollandi tehének bikaborjui nem nevelhetők fel, hanem esetleg kikerelendők, ha igazságra is szükségük van, vagy esetleg levágandók. Köztenyésztésünk egyöntetűségének

óriási megbolygatására történnék, ha hollandi bikákat is alkalmazhatnának tenyészteink. Ezért az óvári kísérleteknél is szimmentáli bikát alkalmaztunk, amely nemcsak a köztenyésztés egyöntetűségét tartja meg, hanem még a hollandi tehének különben elég hig (25-30%) zsirtartalmu tejet javítja. Különösen fontosak itt a magas zsirtartalmu családokkal bíró bikaivadékok, aminek a tenyésztő és ellenőrző egyesületek ivadékaik között mindig akadnak. (Óváron a Gangl-család.)

Igen fontos kérdés a hollandi tehénbehozatalnál a gümökör kérdése, amivel esetleg káros is lehetne ez a kezdeményezés országos állattenyésztésünkre. A gümökör ellen azonban már oly bevált eszközökkel védekezhettünk, hogy amennyiben ezeket figyelmen kívül nem hagyjuk, a tehénbehozatal csak határozott lehet. Ott, ahol a gümökör elleni rendszeres védekezés már megindult, egyáltalán nem okoz bajt a tehénbehozatal. Ahol ez meg nem történt, legalább is külön tartandók, véleményem szerint, a tehenek borjui. Czélszerű, ha ezeket a borjukat itatással, mesterségesen nevelik fel, ami a hollandiaiaknál sokkal könnyebben történhetik, mint a mi hazai marháink ivadékaival, s a borjukat azután fel — vagy egy éves korban — tuberkulinvizsgálatnak vetjük alá s az esetleg reagálókat husra értékesítjük. A gümökörtől mentes állományt nem lesz szabad többi állományunkkal együtt tartani, mi által állományunk lassanként megszabadul a gümökörtől, amely — sajnos — hazai, különösen uradalmi tenyészeteinkben nagyon elterjedt.

A gümökörön kívül még egy betegség az, ami ezidőszert is komolyan fenyegethet bennünket, ez a járványos elvetézés, amely az óvári tehénbeszerzéseknél is óriási károkat okozott. Okuiva a tapasztalatok, nagyon helyesen járnak el gazdáink, ha a vásárlások alkalmával esetleg előforduló kora elteket és elvetéleket azonnal a legkomolyabban bírálják el s állatorvossal kezelteik az elvetélt tehenet. Hig fertőtlenítő szűrekkal irrigálandók s az első ízben elvetéltök külön, esetleg ökrisztállóban helyezendők el. Az ojtásokkal eredményeket nem értünk el.

Nagyon kívánatosnak tartanám, hogy a hollandi tehénbehozatalt ugyanezenek felhasználják arra is, hogy ezzel egyidejűleg *frizjuhokat*, főleg *kosokat* hoznánk be. A frizjuh a kassai, újabban végzett kísérletek szerint nagyon bevált hazánkban s az főleg az erdélyi szűszok rackáinak keresztezésére igen megfelelt. Az Óváron megismételt kísérletek csak beigazolták, hogy a frizjuhok nemcsak a hegyvidéken (Kassa) válnak be nálunk, hanem a sikon is beválnak azok, sőt keresztezésekben is jók, miként azt a kecskeméti keresztezések igazolhatják.

A frizjuh mintegy 300-450 liter évi tejelésével, valamint körülbelül 5%-os zsirtartalmu tejevel, rendszerint ketős, sőt többes bárányozásával, elég jó gyapjutermelesével, ugyszintén megfelelő hustermelesével a mi viszonyaink között, megfelelő takarmányozás mellett, egészen bevált s csak kívánatos, hogy a kezdeményező lépések, melyek e hasznos állattenyésztésével történtek, meg ne szűnjenek. A juhsajt termelésére, amely hazánk síkvidékein is elterjedt, csak kívánatos volna, ha a rackák keresztezésére a jóval bővebben tejelő frizjuhok elterjedtben használtatnának.

Főleg gazdasági akadémiáink, földművesisko-

lánk, ménesbirtokaink állatállományainak lehetnének ezek a frizek kiegészítő részei, hol gazdaközönségünk azokat részint tenyészállatvásárlások, részint egyéb látogatások alkalmával megismerhetné és elterjeszhetné. A frizjuh előbb említett jó tulajdonságainál fogva ma hasznosabb állat a háboru alatt szintén nagyon elterjedten tenyészteit „szegény ember tehenénél”, a kecskénél. Mint említettem, ugyancsak kettőst ellik, husa jobb, gyapjújával is inkább ad hasznót, mint a kecske szűrével, teje amaznál jóval értékesebb, mert zsirosabb. Az igaz, hogy a frizjuh igényesebb a mindennel meglegedő kecskénél.

Persze ahhoz, hogy egy a hollandi tehénbehozatal, mint a frizjuhkeresztezés sikerrel járjanak, a magyar gazdáknál eddig szokásos takarmányozás feltétlenül megváltoztatandó, javítandó. Kukoricaszűron és töreken bő tejtermelés el nem érhető, ami talán magától értődik. De van nekünk a *hollandiakénál jobb* takarmányunk is. Lucernánkban oly értékes takarmányuk van a magyar gazdáknak, aminőt a külföld gazdái is megirigyelhetnek és az OMGE svédországi kirándulásánál láttuk, hogy azok vásárolják is a magyar lucernát. A Dunántul löheréseiben megint igen értékes takarmányunk van, de még a gyengébb talaju vidékek baitacimjei sem megvetendők. Ha az igényesebb állatok nagyobb igényeit jobb szűlástakarmányokkal, de meg nem csupán „*korpával*”, hanem a több fehérjetartalommal bíró és értékesebb napraforgó-, lenmag és olajpogácsákkal igyekszünk kielégíteni, ugy nem kell tölte tartanunk, hogy az igényesebb hollandi marha nálunk meg ne felelje.

Kiszagdáinknak azonban ezek az igényesebb állatok ma még kevésbé felelnek meg. Ezek részére a már bevált szimmentáli keresztezések fognak továbbra is megfelelni, melyeknél fokozatosan a jobb takarmányozásra való átterést megtanulják. A kormány a hollandi tehénbehozatalal egyidejűleg gondoskodik arról is, hogy a svájci eddig bevált importok ugyancsak folytatódjanak. A svájci és magyar pénz nagyon nagy valutáris különbsége kevésbé teszi alkalmassá jelenleg a svájci behozatalt. Ellenben az a körülmény, hogy a hollandi forint körülbelül felére esett, időszertűvé teszi a hollandiak és frizek behozatalát Magyarországra.

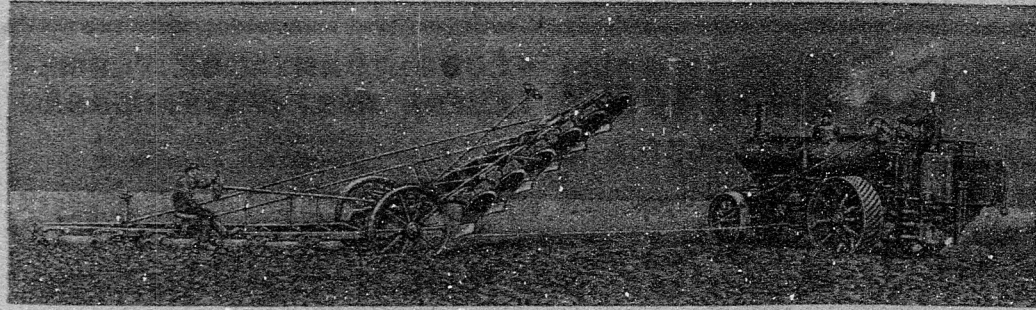
Ujhelyi Imre.

Uj bér gazdaságok üzemi szervezése.

I.

„Bele merjünk-e ma bérletbe kezdeni?” Ez a nyílt kérdés sok kétséget von maga után ama gazdáink körében, akik lejárt bérletet nem folytatni, hanem teljesen újonnan megindítani óhajtanak. Ugyanis, ha a mai árviszonyoknak megfelelő üzemi előirányzatot fektetünk le, számításaink oda fognak vezetni, hogy ma egy bér gazdaság megindításához óriási tőke szükséges. Hisz állatáraink majd százszorosai a háboru-előttiéknél.

Vállalkozni óhajtó gazdáink leginkább attól tartanak, hogy — a valutáris viszonylatoktól eltekintve — az áruhiány és az általános gazdasági válság előidézte magas árak egy esetleg meginduló tengerentuli kiviteli áramlat következtében lesűlyednek, vagyis a kezdő gazda

Kétegéprendőzerű legújabb szerkezetű
GŐZEKERESZLETET
 valamint 3-,
 4- és 6-vasu **MOTOREKÉKET**
 kedvező feltételek mellett azonnal szállít az
 „UNIO” MŰSZAKI ÉS GÉPFORGALMI R. T.
 BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 72.

attól fél, hogy a drága termelést követő kevésbé drága értékesítés csődbe sodorja. Ez a veszély főképp a középberlőt érintené, mert a nagyberlő, aki elegendő tőkével rendelkezik, könnyebben átesik egy esetleges válságon. A következőkben tehát különlegesen a középüzemekkel fogok foglalkozni és arra óhajtók rávilágítani, hogy miképpen indítsunk meg ma egy bérletet aránylag kevés tőkével, úgy ezáltal a jelzett kockázatot is csökkentjük és emellett a gazdaság jövedelmező is legyen.

Irányelvünk az legyen, hogy viszonyainkhoz mérten *külterjesen kezdjen és csak fokozatosan haladjon a beltérjesség felé*. Miután a bérletnek az első éve a legváltóságosabb, mindjárt a bérleti szerződés megkötésénél igyekezzünk oly kedvezményeket elérni, miáltal üzemtőkéinket kímélhetjük:

a) Lehetőleg oly bérletek iránt érdeklődjünk, melyek tavasszal adandók át. Ezáltal közelebb esünk az aratáshoz, előbb jutunk pénzhez; a tavaszi átvételnél kevesebb készletet kell elődöntőként készpénzért megváltani, mert a szalma, takarmány fogyófelében van; kevesebb terményt kell átvennünk, mert a tavaszi vetőmagvak már a földben vannak, a zöld vetést pedig leltárilag vesszük át, amit majd bérletünk letétele után ugyanolyan holdszámában adunk vissza. A tavaszi átvételnek ezzel szemben hátránya, hogy még a tavaszi vetéseket sem végzi maga a bérlet, tehát okvetlen kikötendő, hogy elődje intézkedéseit, ami a vetést illeti, ellenőrizhesse. Minél későbbre toódik ki a tavaszi átvétel időpontja, forgótőkékimelés szempontjából annál előnyösebb lesz.

b) A tavaszi átvétel hátrányát is kiküszöbölhetjük oly bérleteknél, ahol az őszi átvétel mellett a gazdasági üzem folytatásához szükséges készleteket, mint széna, szalma, vetőmag stb. nem kell készpénzért megváltanunk, hanem mint *át szolgáltatást leltárilag átvenni*. Ebben az esetben a bérlet már az első évben is azt aratja, amit maga vetett.

c) Igyekezzünk a szerződésben minél jobban *csökkenteni a bérleti óvadékot*, mert ez jelentékeny szabad tőkétől fosztja meg a gazdát. A viszonyosság elvén talán hajlandó lesz erre az engedelményre a bérbeadó, ha pl. az első évekre a készpénzbért némi terménybérrel kapcsoljuk össze, oly módon, hogy a bérösszegnek egy részét maximális, illetve piaci áron átszámított terményben röjjük le.

d) Sokszor igen előnyös a bérletre nézve, ha a bérbeadóval meg tud egyezni, hogy a birtok egy kis részét, mondjuk 5—15%-át *albérlébe kiadhatja*. Ez esetben a majortól legtávolabb eső és talán a faluhoz legközelebb fekvő területeket kiszáradnak, szellőreknak igen jól ki tudja adni egy-egy évi tartamra, lehetőleg terménybérlet, vagy még jobb: *szolgáltatmányos bérlet* (napszám, fuvar stb.) alakjában. Amint fokozatosan gyarapodik a bérleti felszerelés, úgy csökkentheti a bérlet az albérlés területét is, míg végül átterhet a teljes házi kezelésre.

Ezek volna az azok a főbb módok, melyekkel a bérlet az első évek súlyos voltát már a szerződéskötés útján is enyhítheti. Lássuk alább, mik az irányadók tőkékimelés szempontjából az *üzemrendszer megállapításánál*:

1. Miután a gazdasági üzemtőke oroszlanrésze a mai viszonylatok mellett a szarvasmarhában fekszik, a helyi viszonyokhoz mérten *minél kevesebb szarvasmarhával lesz indokolt a gazdálkodást megkezdeni*. Kérdés azonban, hogy miképpen tejesíti az új bérlet a bérbeadóval szemben

kötelezettségét a talajerő fenntartását illetően? Hisz a bérbeadó csak úgy szerződik le, ha a bérlet bizonyos mennyiségű szalastakarmányt termel, ezt egy kikötött számú számossalal feltakarmanyozva, annyi istállótrágyát termel, amivel évenként a szántóföld egy bizonyos hányadát el tudja látni. E kényes kérdést többféle képpen gondoltam megoldani a fennforgó viszonyoktól függően.

Bármennyire is utaljanak az adott viszonyok tehenészet felállítására, annak az üzemrendszerbe való bekapcsolása — igen kivételes esetektől eltekintve — a mai viszonyok között nem lesz célravezető. Hisz tudjuk, hogy a tehenészet ma oly üzem, amelyre sokat ráfizet a gazda, de ha már régebben fennáll az, azért nem hagy fel, hogy trágyát termeljen, de főképpen, hogy hosszú éveken át szeretettel és szakavatottsággal fejlesztett értékes tenyészanyagát a későbbi jövedelmező időkre megtarthassa. Az új bérletnek tehát célravezetőbb lesz — amennyiben lehetséges — *jőszármazású üszőborjúkat összehívásról*.

Uraddalmaktól nehéz lesz a beszerzés, mert ott csak selejtezett anyag kerül eladásra, hanem látogassunk el a dunántúli kisgazdákhöz, ahol jőszármazású tájfajta üszőborjúkat inkább lehet beszerezni. Amire ezek 2—3 év múlva tehenekké fejlődnek, addigra, remélhetőleg, helyreáll a szabadkereskedelem a tejpiac terén is, nem leszünk tehát kényszerülve azt a mai pénz értékkel szemben nevéteségesen alacsony maximális áron áruba bocsátani. Ezzel elérjük azt, hogy tehenészetünk felállítására aránylag kevesebb készpénzbe került, tőkéinket kíméltük, továbbá, nem leszünk kényszerülve az üzemre a bérlet első nehéz éveiben ráfizetni és mire a tejgazdaság majdan 2—3 év múlva megindul, valószínűleg már jövedelmező is lesz. Miután a talajerő fenntartása az első, illetve második évben némi esorbulást szenved, amennyiben egy borjú nem termel annyi trágyát, mint egy tehen — habár súlyához viszonyítva többet termel —, megegyezhetünk a bérbeadóval oly módon is, hogy az első év mulasztásait állományunk fokozatos kiterjesztésével későbbi éveken pótoljuk.

2. Aránylag kevés tőke szükséges a *szarvasmarhahizlalási ágazathoz* is. Ott, ahol felesleges szalastakarmánnyal rendelkezünk és a tehenészetre nem kedvezők a viszonyok, igen jól értékesül felesleges szalastakarmányunk a marhahizlalás által. Selejtezett marhát mindig jóval olcsóbban lehet beszerezni, mint fejősteheket és ebből az olcsóbb marhából is kevesebb szükséges egy bizonyos mennyiségű takarmány felhasználására, mint fejőstehénekből. Azonkívül, minthogy a hizómarha 1¹/₂-szer annyi trágyát termel, mint a fejőstehén és 2¹/₂-szer annyit, mint a ridégmarha, közelebb hoz bennünket a talajerőfenntartás megoldásához is. Szóval a marhahizlalással, a súlygyarapodás viszonyítva, sok takarmányt tudunk értékesíteni, sok trágyát tudunk termelni és ami igen fontos: egy kevés tőkével rendelkező gazdánál, 1¹/₂ év alatt meg tudja pénzt forgatni és talán egy újabb kinálkozó konjunktúrát felhasználva, újból gyümölcsöztesheti tőkéjét.

3. Amennyiben a bérlet annyi felesleges tőkével sem rendelkezik, hogy a hizlaláshoz szükséges selejtezett marhát beszerezze, ajánlatos lesz társulni egy érdekeltséggel, ily üzletekkel foglalkozó pénzintézettel, husiparüzettel, mészárossal stb.; vagy pedig sovány marha tartását oly módon vállalni, hogy a súlygyarapodás után egy bizo-

nyos %-ot, vagy minden súlygyarapodás után egy bizonyos egységért kötik ki.

4. Ha terjedelmes legelőkkel rendelkeznek a bérlet, amit saját állataival kihasználni nem tud, indokolt lesz *tinó- vagy üszögulyának részéért*, vagy a súlygyarapodás után kikötött bérösszegért való tartása, esetleg a *fűbérrendszer*.

5. *Feltétlen juhlegelő értékesítésére állítsunk be bérányokat*, ha ezekkel nem tudjuk kihasználni egész legelőinket, vállaljunk részes tartásra idegen falkákat, esetleg fűbérre. Nem lehet eléggé kiemelni a bérányok vásárlásánál a helyes irány megválasztását. Az új bérletnek okvetlen szem előtt kell tartania ezt a fontos körülményt, nehogy abban merüljön ki tevékenysége, hogy örökösen javíthatni kelljen a helytelenül beállított irányt, ami különben is a jövedelmezőség rovására megy.

6. *Az állattenyésztési ágak közül az okszerűen üzőt sertésenyésztés és ezzel kapcsolatos hizlalás az, amelyet — ha a viszonyok kedvezők — az új bérletnek okvetlen ki kell terjesztenie*. A sertés a leggyorsabban szaporodó állatnem. Ha az első évben pl. csak 40—50 drb anyakocából álló állományunk van, ami megfelel 10—12 tehen értékének, a második évben már százakra menő állománnyal rendelkezhetünk. Sokan azt mondják, hogy a sertésenyésztés egymagában, vagy mint uralkodó üzemág a többi tenyésztési ágazattal szemben igen kockázatos és teszi a gazdaság jövedelmezőségét. Erre csak az a válasz, hogy igaz van annak, aki ezt állítja, de csak ott, ahol a gazda nem sokat törődik a sertésenyésztéssel, ahol ez a legelhanyagoltabb üzemág. Ott azonban, ahol a sertés rendes, jól szellőztethető istállóban, rendszeres almezásban, egészséges, okszerű takarmányozásban részesül, ahol az etetővályuk állandó tisztántartása nem kerül ki a gazda figyelmét, ott, ahol a járványok ellen rendszeres ojtásokkal védekezünk, szóval ott, ahol a gazda nemcsak szaktudását veti latba, hanem érzékét is tanusít a tenyésztés iránt, mondhatom meggyőződésből és gyakorlatomból, hogy ily körülmények között a *sertésenyésztéssel járó kockázat hasonló lesz a többi tenyésztési ágakéhoz, jövedelmezősége pedig a legmagasabb*. Sehol se találjuk a maradiságnak annyi jelét, mint a zsirsertésenyésztés terén. *A sertésenyésztésnek lesz a hivatása, megfelelő viszonyok között, hogy magas jövedelméből a hiányosan beállított haszonmarhaterenyésztési ágat fokozatosan kiterjessze. A sertésenyésztési és hizlalási ágazat jövedelméből pótolhatjuk fokozatosan a növekedő marhák vásárlásával a marhaállományt*. Ott, ahol hussertésenyésztésre utainak a viszonyok, tizhetünk süldőhizlalást tehenészet nélkül is. A szükséges fehérgyél biztosíthatjuk hüvelyesek termelésével, lucerna- és löherelegelőket létesítésével és olajpogácsák vásárlásával.

(Tolnaozora.)

ifj. Kemptner Ernő.

(Vége köv.)

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Herdliczka Ernő.

A motorbenzin pótlása faszén-generátorgázzal.

A benzin ára az autómobilok, a benziumotoros szántógépek és ujabban a repülőgépek használatának rohamos terjedése következtében már a háború előtti évtizedben is állandóan emel-

ÁLLAMI FELÜGYELET
ALATT ÁLLÓ

Széchenyi utca
VACCIN Budapest.

Védőoltóanyagok

Rapid szérumok

lépfene, sertésorvác, sercegő üszök, gümőkór stb. ellen.

lépfene, sertésorvác, sercegő üszök, sertéspestis, sertés-vész, vérhas, fertőző tüdőb, baromfikolera, mirigykór stb. ellen.

LABORATORIUM

BUDAPEST, IX., LÖNYAY-UTCA 18/b.

VÉDOOLTÓANYAGOK TERME-
LÉSÉRE RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Interurbán: József 20-14.
Telefon: József 22-53.

Szérumos kombinált oltóanyagok fertőző állatállományok és gyógyító oltóanyagok beteg állatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

egységgyarapodás
kötünk ki.
rendelkeznek a
kibeszálni nem
gulyának részért,
tött bérösszegért
dszer.

ítésére állítsunk
tudjuk kihar-
részes tartásra
re. Nem lehet
lásánál a helyes
lónék okvetlen
tos körülményt,
enyisége, hogy
lytelenül beál-
ővedelmezőség

ül az okszerűen
csolatos hialítás
edvezők — az
seteni. A szítés
nem. Ha az
nyakocából
gfelel 10—12
a már százakra
nk. Sokan azt
e egymagában,
enyésztési ága-
szsi a gazdaság
válasz, hogy
de csak ott,
sertésenyész-
üzemág. Ott
jól szellőzet-
ásban, egész-
részesül, ahol
sa nem kerül
a járványok
szűnik, szóval
tudását veti
a tenyésztés
és gyakor-
zott a sertés-
lész a többi
ége pedig a
naradiságnak
esztés terén.
sa, megfelelő
redelméből a
nyésztési ágat
szelési és hie-
fokozatosan
háállományt.

utalnak a
tehenészet
ztosíthatjuk
és löhere-
ásárlásával.
er Ernő.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

ME-
ASÁG
nyok
etnek.

kedő irányt vett. A háboru tartalma alatt, amikor is a nyersolajtermékek, a benzín és a gázolaj teljesen a háboru szolgálatába kerültek, amikor a különféle katonai üzemek, az autómobilgyártás, a repülőgépek és különösen a tenger-alattjárók üzemének fenntartása szertelen mennyiségeket emésztett fel, a benzinnellátás a háboru súlyosabb problémáinak sorába került. Válságossá lett a helyzet 1915. év nyarán, amikor Galiciát, a központi hatalmaknak ugyszólván egyetlen petróleumtermelő vidékét huzamosabb időn át az oroszok tartották megszállva.

Hogy azokat a zavarokat, amelyeket a benzín hiánya a mezőgazdasági munkálatokban, a cséplésben és a szántásban okozott, valahogyan mégis csak leküzdhetjük, azt elsősorban szén-termelésünk és behozatalunk fokozásának köszönhetjük, amennyiben legalább a gőzlokomobilokat és a gőzeket szénrel, sőt részben porosz szénrel valahogyan mégis csak el tudtuk látni.

Mai helyzetünk ebben a tekintetben, valótán lerongyolódása folytán, még válságosabb. Benzint csak olyan képtelen árakon kaphatunk, amelyek mellett kétséges, hogy cséplési és szántási célokra egyáltalán felhasználható-e. Szénellátásunk jövője szintén meglehetősen bizonytalan; ha mutatkozik is benne valamelyes javulás, helyzete semmi esetre sem kedvezőbb, mint a háboru idejében volt. Ez a bizonytalanság pedig annyival is inkább agasztó, mert a cséplés és az őszi szántás ideje rohamosan közeledik.

A háboru benzinkriszisének idejében nagy erőfeszítéseket tettek a motorbenzinnel arra alkalmas más tüzelőszerkezzel való pótlására. Sajnosan, kiderült azonban, hogy a számításba vehető anyagok, a kőszénkátránydesztillátumok, a különféle benzolfajták, továbbá a szpiritusz, ugyszintén mindezeknek egymással és petróleum-desztillátumokkal való különféle keverékek, végül az acetylén és a naftalin, ha technikailag kifogástalan üzemeltetésre is biztosíthatnak, financiai okoknál fogva nem alkalmasak a benzín helyettesítésére. A rendelkezésre álló csekély mennyiségek folytán mindezek ára elérte, sőt túl is lépte a benzín üzemköltségeit.

Eme körülmények kényserítő hatásképpen a faszénből előállított generátorgáz kerül homlokterbe, mint amely a legtöbb reális kilátást nyújtja a kismotorok, elsősorban a motoros cséplőlokomobilok tüzelőszerkezzének enyhítésére.

A generátorgázmotort, mint állandó üzemeltető szolgálatú stabil gépet, mintegy 20 éve általános használatú anthracittal, kokszzsal és különösen nálunk faszénrel való táplálással. Sőt a MÁV. gépgyára már régebben kidolgozta a generátorgázmotoros lokomobil típusait is, amelyeket elsősorban a cséplés céljaira hozott forgalomba. A háboru megelőző időszakban azonban, amikor még benzint kintinó minőségben és szinte potom áron lehetett kapni, ezek iránt a gépek iránt valami különösebb kereslet kifejlődni nem tudott. A gép ugyan technikailag már akkor is kiforrott és jól használható gép volt, a gazdaságosság tekintetében azonban időszakos üzemekben, mint amilyen éppen a cséplés is, nem tüntetett fel döntő előnyüket. Noha a benzinnel szemben faszénrel, tehát már akkor is jelentékenyen olcsóbb tüzelőszerkezzel dolgozott, az ebből származott tüzelőszerkezz költség megtakarítását nagyrésztben felemésztették a nagyobb amortizációs és fenntartási költségei. Más szóval: a néhány heti cséplési idő alatt nem lehetett vele olyan megtakarítást elérni, amely

ennek a komplikáltabb és mindenekelőtt drágább gépnek a beszerzését kellően megokolta volna.

Ma azonban, a hét sovány esztendő beköszön-
tével, a helyzet gyökeresen megváltozott. A benzín beszerzésének lehetősége a faszénrel szemben meglehetősen bizonytalan lett. A tüzelőszerkezzek szertelen emelkedése után a faszénüzlet a benzinnel szemben még a cséplésnek rövid munkaideje alatt is egészen jelentékeny tüzelőszerkezz költségmegtakarítást biztosít.

A tüzelőszerkezz változása ugyan még nyugvóponton nem került és nem is tudhatjuk előre, hogy angusztiúság hova fog fejlődni. Mégis állítsuk szembe egymással a mai árviszonyok alapján a benzínmotoros lokomobil és a faszén-tüzelésű generátorgázmotoros lokomobil tüzelőszerkezz költségeit.

Tételezzünk fel normális viszonyokat és pedig:

átlagos teljesítmény	10 lóerő,
munkaidő 42 nap á 12 óra	480 óra,
a benzínmotor fogyasztása óralóerőnként	0.35 kg.,
a generátorgázmotor faszénfogyasztása	0.60 kg.,
a benzín ára kilogrammonként	30 K.,
a faszén ára kilogrammonként	5 K.,

Ezen felvett adatokból kiszámítva:

a benzínmotor tüzelőszerkezzköltsége egy idény alatt	50,400 K.,
a generátorgázmotor tüzelőszerkezzköltsége egy idény alatt	14,400 K.,
megtakarítás a faszén javára	36,000 K.,

olyan hatalmas összeg, amelyben a generátorgázmotor nagyobb amortizációs és fenntartási költségei bő fedezetet nyerhetnek.

Nagyobb teljesítményű gépnél, vagy hosszabb üzemeltető idő alatt a különbség még nagyobb volna, ugy annyira, hogy az ipari telepeken állandó benzinüzemről reálisan beszélni sem lehet.

De eme financiai előny mellett nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a benzínbeszerzés bizonytalanságával szemben faszénrel mégis csak könnyebben tudunk előteremteni. Ezzel, sajnos, szemben áll ez, hogy az ország ezidőszerinti határain belül erdőségeink alig vannak. Különösen Alföldünk fakészlete szálmassan szegényes, ugy, hogy faszéntermelésünknek tartósabb fokozását közgazdasági szempontból veszedelmes volna erőszakolni. Mindazonáltal legalább az átmeneti időben, talán az ideai cséplés évadjára, szükségből mégis inkább tudunk faszénrel szerezni, mint benzint. Mértékellen elszegényesedésünk fokozott takarékosagra fog kényszeríteni és közgazdaságunknak egyik legelső törvénye sokáig az lesz, hogy lehetőleg minden szükségleti cikkünket a helyi termelésből kell fedeznünk.

Ezek a megfontolások érintették meg szak-
körülményben azt a gondolatot, hogy a cséplési idény benzín-
inségének leküzdésére a meglévő benzínmotoros cséplő lokomobilokat is faszén-tüzelésű generátorgázmotorokká alakítsák át.

Az átalakításnak elméletileg akadályai nincsen és az a valóságban is rendszerint aránylag könnyen végrehajtható. A benzín-gáz-levegő-keverék helyett generátorgáz-levegőkeveréket kell a motorba eresztetni és azt a generátorgáz természetének megfelelően nagyobb mértékben kell összenyomtatni. Az átalakításnak tehát a következőkből kell állania:

El kell távolítani a benzín-karburátort. Be kell szerelni helyébe egy teljes generátorte-
lepet a hozzátartozó gázmosóval együtt, továbbá egy gáz- és levegőszabályozó csapot, amelynek

segítségével a gáz és levegő keverési aránya szabályozható legyen.

A generátor és a gáztisztító a szállíthatóság szükségességére való tekintettel leghelyesebben külön kocsi szerelendő és gondoskodni kell arról, hogy a gázvezető cső a motor gázszabályozó csapjával könnyen és jól összeköt-
hető legyen. Ez összekötésnek flexibilisnek kell lenni, hogy a lokomobil rázását a generátortól függetlenül végezhesse.

A motoron csupán a kompresszióteret kell megfelelően megkisebbiteni, mert a benzínmotor 4—5 atm. összenyomásával a generátorgáz nem adna eléggé erős robbanásokat és így a motor a kívánt teljesítményeket nem tudná szolgáltatni. A benzínmotor kompresszió terét annyira kell megkisebbiteni, hogy kompressziója a generátorgáznak megfelelően 10—12 atm. legyen.

A kompresszió megnövelésének legokoszerűbb módja a dugattyút hátrább járatni, hogy a hátulsi holtpontjában közelebb érjen a hengerfejhez. Ezt azonban csak akkor lehet megcsinálni, ha a dugattyúnak erre elegendő helye van a hengerben és ha a hajtórúdát a csapágyalátétek megnövelésével módunkban van meghosszabbítani.

A második mód volna új, magasabb dugattyút beszerezni. Ez már nehezekebb, főként költséges megoldás, de technikailag szintén kifogástalan.

A harmadik, legegyszerűbb és legolcsóbb módja a kompresszió megnövelésének az, hogy a dugattyú fedőlapjára egy megfelelő méretű vaslapot erősítünk és ennek terfogatával kisebbítjük a kompresszióteret. Ez a mód a legszokásosabb, de egyben a legkevésbé korrekt megoldása a kérdésnek. A dugattyúra erősített vaslap, vagy üreges öntvénydarab ugyanis, benne lévén az explozió terében, a gép nagyobb terhelése alatt különösen nagyobb felmelegedésnek lehet kitéve és ezáltal különféle természetű zavaroknak (korai gyújtások, teljesítménycsökkenés), lehet az okozója.

A szakszerűen végrehajtott átalakítás után és jó szerkezzetű, gondos műhelyi kivitelű generátorte-
lepek használata mellett benzínmotor-lokomobiljainktól kifogástalan üzemeltetés várhatunk. Az átalakítást azonban házilag, az átlagos képességekkel rendelkező gépészemekkel nem igen végezethetjük, mert ehhez különleges tapasztalatok és megfelelő gépműhelyi berendezés szükséges.

Értesülésünk szerint több kisebb-nagyobb budapesti gépgyár vette fel gyártási körébe az ilyen generátorok készítését. Kívánatos volna azonban, ha a motorok átalakítására a vidéki gépjavitóműhelyek is berendezkednének, mert ezek közreműködésével az üzembehelyezés, a kezelők irányítása, az üzemben felmerülő nehézségek gyors leküzdése is jobban biztosítható volna, mint a generátorokat szállító néhány budapesti műhely korlátolt számu személyzetével.
Ordódy János.

MOST JELENT MEG!
CSÉPLŐGÉPEK SZERKEZZETE
ES KEZZELESE 4. KIADÁS
Ára bérmentes külföldre 60 kor.
"PÁTRIA" r.-t. Könyvcsatlólya
Budapest, IX., Üllői-út 25. sz.
Írta: BALASSA FRIGYES

Fűkaszálók, marokkrakók, gyűjtőgereblyék,
gabonatisztító rosták és triőrök
legmegbízhatóbb kivitelben azonnal szállíthatók.
Bächer Rudolf — Melichar Ferencz
Süvegnyel: Kultur, Budapest. Budapest, VI., Teréz-körút 26. Telefon: 29.02.

A cukorrépa magtermelés kérdéshöz.

II.

Károly Rezső dr. min. tanácsos urnak e címen a „Köztelek” f. é. 15. és 16. számaiban közzétett cikke a cukoriparra vonatkozólag több oly állítást, feltevést és következtetést foglal magában, melyek alkalmasak lehetnek arra, hogy cukoriparunk álláspontja és magatartása e fontos kérdés tekintetében félremagyarázható és tévesen megítélhető legyen. Ezért engedélyt kell kérnem a „Köztelek” tisztelt Szerkesztőségétől arra, hogy, mint cukoripari érdekképviseletünk öreg közkatona, a jelzett cikkben foglalt tévedésekre rámutathassak, illetőleg azokra észrevételeimet megtehessem. (A cikket rajtunk kívül eső okok folytán csak most van módunkban közölni. Szerk.)

A cikk mintegy szemrehányással illeti a cukorgyárosokat azért, hogy mereven ragaszkodtak a cukorrépa mag külföldről való beszerzéséhez, illetőleg a beszerzést még a legutóbbi időig is maguknak tartották fenn. Ha ezért egyáltalán szemrehányás járhat, ugy az neincsak a magyar cukorgyárokra, de a világ összes cukorgyárait illethetné, mert a répa magot mindenütt a cukorgyárok szerzik be és szolgáltatják a termelő gazdáknak és sehol sincs a répa mag beszerzése, vagy kiválasztása a termelőkre bízva. Ez természetes is, mert hisz a cukorgyáros legfőbb gondja és érdeke, hogy a cukorgyár részére termelt répában a kellő cukortartalom legyen meg és ez az oka annak, hogy a cukorgyárosok nagy gondal, körültekintéssel és költséggel igyekeznek répa magot készíteni és a répa magot, illetőleg az adottságait és talajviszonyoknak leginkább megfelel és ezek figyelembevételével a répa magot elérhető legnagyobb cukortartalmat biztosítja.

Az a körülmény, hogy a magyar cukorgyárok évtizedeken át németországi répa magtenyésztő cégektől vásárolták répa magzükségletüket, szintén nem hánytorgatható fel ellenük, mert tudvalevőleg Németországban áll a répa magtenyésztés a tőkely legmagasabb színvonalán és Németország látja el csaknem az összes cukortermelő országokat világszerte répa maggal.

A magyar cukorgyárok korántsem idegenkedtek a répa magtenyésztésnek hazánkban való meghonosításával járó feladatoktól, sőt épp ellenkezőleg, mindazok a kezdeményezések és kísérletek, melyek e téren hazánkban az utóbbi évtizedeken át felmerültek, éppen a cukorgyári érdekeltség részéről a legteljesebb rokonszenvvel találkoztak, sőt a legmesszebbmenő támogatásban is részesültek. Ugy a régebben megindult Vásárhelyi-féle répa magtenyésztést, mint a még a háború előtti években Bánkúton megindult Baross-féle magtenyésztést a cukorgyárok élénk figyelemmel kísérték és az általuk tenyésztett, illetőleg termelt répa magot az utolsó szemig mind a cukorgyárok vették meg, amelyek ezáltal közvetve gyakoroltak befolyást arra, hogy a nevezettek magtenyésztési vállalkozásának sikerét biztosítsák. De a cukorgyári gazdaságok is évtizedeken át nagy munkával és költséggel kísérleteztek a magtenyésztés terén, amely munkában a magyarországi kísérleti intézmények illetékes szakértői is résztvettek. Nem a cukorgyárok mulott, hogy e kísérletezések ellenére a répa magtenyésztés hazánkban meghonosítható nem volt,

hanem az illető vidékeken sem az éghajlati, sem a talajviszonyok nem bizonyultak arra alkalmasnak, hogy ez a felettebb kényes termelési ág hazánkban gyökeret verhesen.

Ezek szerint hazai répa magtermelésünknek a külföldi és különösen a németországi répa magtenyésztési cégektől való függetlenítése a cukorgyárok és a répa termelők közös érdeke volna ugyan, de ennek a szép és nagy célnak megvalósítása egyedül a cukorgyárok hatalmában nem állhatott és így nem is volna igazságos, ha emiatt cukoriparunkat akár burkolt, akár nyílt szemrehányásokkal illették. Cukorgyáraink éppúgy, mint csaknem az összes egyéb cukortermelő államok érdekeltsége, inkább kényszerűségből váltak a német répa magtenyésztési iparnak adófizetőivé. Emellett nem hagyható figyelmen kívül, hogy Maercker tanárnak, a német gyakorlati agrikulturnémia halhatatlan emlékü megalapítójának örök becsü axiomája szerint a cukorgyártás sajátképe kint a szántóföldön kezdődik, mert a cukortartalom fejlődése a cukorrépában, aminek cukordusabb létartalom képezi a gyártási folyamat biztos alapját. Ezért a cukorgyár legfőbb gondjának arra kell irányulnia, hogy már a mag szolgáltatók által biztosítsa a répa magot elérhető legnagyobb cukortartalmat és így természetesen a magot ott igyekezzik beszerezni, ahol a magtenyésztés éppen e legfontosabb követelmény szempontjából a tőkely legmagasabb színvonalán áll.

Attérve Károly miniszteri tanácsos urnak 1918. évi kezdeményezésére, amely a cukorrépa magbeszerzés terén tapasztalt nehézségekből kifolyólag a kötelező répa magtermelésre vonatkozó kormányrendelet kiadását vonta maga után, nincs okunk tagadni, hogy idevonatkozó eszméi a cukorgyári érdekeltség az értekezleteken teljes őszinteséggel tárta fel aggályait, amelyek főleg abban voltak összefoglalhatók, hogy a cukorgyárosok a háborús viszonyok alatt a kötelező dugványtermeléstől nem sokat vártak, így a magtermelés sikereiben tehát nem is bíztak. Nézetük szerint helyesebb lett volna a kötelező magtermelés helyett üzleti alapon több kiváló és erre mégis csak jobban berendezett répa gazdaságot bízni meg nagyobb mennyiségű répa mag termelésével, amely gazdaságok ismert belterjes üzemébe ez a kényesebb termelési ág kétségkívül nagyobb sikerrel lett volna beilleszthető.

De amidőn a kormány ez aggályok előterjesztése dacára az 1918. évi 1248. sz. rendeletnek életbe lépését mégis elhatározta, a cukorgyárok elvi aggályai dacára a legteljesebb lojalitással vállalkoztak arra a munkára, amely a kötelező dugványtermelés életbe lépésétől kifolyólag rájuk hárított és amelynek irányítása és vezetése céljából a cukorrépa mag-bizottság megalakított. Ebben a bizottságban a gazdák, illetőleg a répa termelő érdekeltség a cukorgyárakkal együtt teljesen paritások alapon voltak képviselve és abban Károly min. tanácsos ur, mint a földművelésügyi miniszterium kiküldöttje, helyettes elnöki minőségben vett részt. Így a cukorgyárokra nem hárítható a rendelet enyhe kezelése, még kevésbé igyekeztek ellene hangulatot kelteni.

A sikertelenségnek tárgyi okai voltak. A kérdéses rendelet életbe lépését idején a cukorgyárok 609 olyan, velük legalább 50 holdra nézve szerződött, répa termelőt jelentettek be, akik a rendelet értelmében dugványtermelésre

kötelezettek lettek volna s ez alapon összesen 124.278 kat. holdnyi répa területet szolgált volna dugvány, illetőleg magtermelés céljaira. Amde ez a kormányrendelet a dugványtermelésre vonatkozó kötelezettséget oly módon statuálta, hogy a termelő ez alól való fismmentését egészben, vagy részben igényelhetette — ezt a kedvezést pedig éppen nem a cukorgyárosok, hanem meguk a gazdasági érdekeltek köölték ki és nem indokolatlanul, mert a háborús viszonyok alatt a gazdák sok helyütt a legjobb akarattal sem voltak képesek ezt a kényesebb és nagyobb gondosságot igénylő kezelési munkákat elvégezni. Ennek az volt a következménye, hogy a Répa magbizottság mindjárt első, 1918. április 22-én tartott ülésében teljes felmentést engedélyezett 30.956 kat. holdra vonatkozó dugványtermelési kötelezettség alól és miután a nyár folyamán mind több és több répa termelő jelentkezett felmentési engedélyek iránt és ismét távolról sem a cukorgyárok hangulatkeltése következett, hanem a cukorgyárok csapásokra (rovarkárok, szárazság stb.) való indokolt hivatkozással, a végén, őszig, már csak mindössze 743 kat. holdra terjedő olyan répa terület maradt a bizottság rendelkezésére, melynek dugványrépa tényleg termeltetett és melynek termése a rákövetkező tavasszal magyterjes céljából kiültethető lett volna. A cukorrépa magbizottság még 1918. november 5-én kelt rendeletével intézkedett is aziránt, hogy az e területen nyert dugványtermés a kormányrendelet utasításai értelmében a cukorgyárok ellenőrzése mellett kiszedessék és tölire eltartásról kellő gondoskodás történjék, de a bekövetkező események folytán az egész répa magtermelés ügye is felfordult és a „szocializált” cukorgyárok, még ha akartak volna is foglalkozni e kérdéssel, a termelési népbiztoságok „kormányzati” tevékenysége körében ez egyáltalán nem is állott volna módjukban.

Ezek folytán nem vezethető a kezdeményezés kellő sikerre és a cukorgyárok igazuk volt abban, hogy kezdettől fogva nem tartották a háborús viszonyokat arra alkalmasnak, hogy a répa magtermelés hazánkban, akár kötelező alapon is, meghonosítható legyen.

Ilyen tapasztalások után egyhamar aligha várható hazánkban a répa magtermelés olytén fellendülése, hogy magot exportálhassunk és még mi kaphassunk pénzt a külföldről. Nem kívánom taglálni azt a felvetett kérdést, hogy a dunántúli megyékben azért, mert ott kielégítő hozamu gyári cukorrépa terem, a magtermelés biztos sikerrel lenne meghonosítható. Csak arra óhajtom felhívni a figyelmet, amit különben a cikk is hangsúlyoz, hogy a száraz éghajlat a cukorrépa magtermelésnek sem minőség, sem mennyiség tekintetében nem kedvez. Ezért a díószegi uradalom is állandóan panaszodik a ki nem elegendő csapadékmennyiség miatt, sőt az utóbbi években a mesterséges permtezés (Beragnungsanlage) volt kénytelen igen jelentékeny költséggel berendezni. Ez éppen nem serkenetheti a dunántúli gazdákat arra, hogy a közvetlen haszonnal nem biztató magnemesítés — helyesebben magtenyésztés — komplikált művelési ágát felkarolják.

Végül a cikkben javasolt szövetségi vagy részvénytársasági alapon létesítendő répa magtermelő telep tervére vonatkozólag legyen szabad néhány megjegyzést tennem. Mindenekelőtt megfontolandó, hogy az az aggály, melyet 1918. elején tápláltunk, hogy t. i. Németországból nem

Védjük meg sertésállományunkat!

Előzetesen kipróbált és hatásaiban kiválónak bizonyult

SERTÉSPÉSTIS-ELLENES OLTÓANYAGOT

(defibrinált vér) állandóan termelés bármilyen mennyiségben szállít a

LABORATORIUM VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE R.-T. BUDAPEST, IX. KER., LÖNYAY-UTCA 15/B. SZ.

Szárazanyag: „VACCIN” BUDAPEST.

Gazdák figyelmébe!

tudunk répmagot beszerezni, időközben meg lehetőségen tárgyalanná vált. Még a legnehezebb viszonyok között is sikerült 1918. tavaszán 320 vagonrakomány és 1920. tavaszán 75 vagon répmag behozatalát — a világgiazi árhoz viszonyítva, igen előnyös árfeltételek mellett — kieszközölnünk és a jövőre vonatkozó kilátások Németszámban, a legilletékesebb helyeken beszerzett információink szerint, éppen nem kedvezőtlenebbek e tekintetben. Répmag lesz elég, legfeljebb jóval drágábban fogjuk szükségletünket beszerezhetni, mint a múlt években, de hát a termelés drágasága a hazánkban létesíteni tervezett magtenyésztési telepre nézve is talán még fokozottabb mértékben fog érvényesülni, mint ahogy ettől Németszámban az élénk termelési verseny mellett tartanunk kell.

Egyébként erre a tervre nézve elsősorban a szükségesség kérdése vehető fel, mert hisz hazánkban is megindult már a répmagtenyésztés terén a vállalkozási kedv. Különösen kiemelendő az a fontos kezdeményezés, mely a világhírű Kleinwanzlebeni répmagtenyésztés hazánkban való megtelepedésére irányul. A cukoriparunkban is erősen érdekelt Magyar Általános Hitelbank égisze alatt és a Hatvány bárók cégének hozzájárulásával megalakult a „Magyar Rabbethge és Giesecke répmagtenyésztési részvénytársaság” báró Ghillány Imre volt földművelésügyi miniszter elnökelete alatt, melynek főcélja abban áll, hogy ezen a legismertebb előkelő répmagtenyésztő cég tapasztalásainak felhasználásával és értékesítésével a répmagtenyésztést hazánkban ugyanazonokon az alapokon honosítsa meg, melyeknek elsősorban köszönhetette Németszámban a répmagtenyésztési ipar felvirágzását. Remélhetőleg nem szolgáltatók e tény felemelítésével alapot arra a vádra, hogy e vállalat érdekében emelek szót, ha azt a szerény kérdést bátorodom felvetni, valóban forog-e fenn szükség arra, hogy a gazdákat biztassuk esetleg kockázatos intézmények létesítésére, amidőn az erre talán inkább képesített és hivatalos üzleti körök maguk vállalkoznak a répmagtenyésztés felkarolására és pedig a legelőkelőbb németszámban cég közreműködésével, amely a répmagtenyésztés őshazájában az első helyre küzdött fel magát és tehát a magyar répmagtenyésztés sikerének is biztos zálogát nyújthatja nekünk, kétségtelül igen szilárd alapon. Örömmre szolgálna, ha szerény felszólalásommal a cikkíró is sikerült volna meggyőzőn arról, hogy a répmagtermelés kérdéseiben érdekellentétek a cukoripar és a répmagtermelő gazdák között nem állanak fenn és nézetem szerint nem is idézhetők fel.*

Bosnyai Endre.

Új rendeletek.

(A takarékbetétkönyvek személyazonossági igazolási záradéka semmis. — Üvegédények hitlesítése. — Az idegen megszállás alól felszabadult területek és a munkásbiztosítás. — Régi postabélyegek kivonása a forgalomból. — A moratorium meghosszabbítása.)

A takarékbetétkönyvesek személyazonossági igazolási záradéka semmis.

A kormány 3821. M. E. számú rendelete értelmében a takarékbetétkönyvesekre az ugynevezett tanácsköztársaság rendelkezése alapján vezetett személyazonossági igazolási záradék érvénytelen és semmiféle joghatállyal nem bír.

* Károlyi Rezső viszonyítását helyszűke folytán csak legközelebbi számunkban tudjuk közölni. Szerk.

Üvegédények hitlesítése.

A kereskedelemügyi miniszter 42.126. számú rendelete f. évi szeptember hó 1-től számított érvénnyel kimondja, hogy üvegédényekben, korsóknak, kávéházakban és egyéb nyilvános helyiségekben bort, söröt és egyéb szeszszított csakis hitlesített palackban vagy hitlesített pohárban szabad kimérni, ugyancsak hitlesítendő a tej árusítására vagy kimérésére használt palackok is, ellenben a bort, söröt és egyéb szeszszított tartalmazó zárt palackok hitlesítési kényszer alá nem esnek, az érdekeltek kívánságára azonban mégis hitlesíthetők. A hitlesítést az állami mértékhatóságok hivatalkái végzik; a rendelet egyúttal szabályozza a hitlesítési eljárást és a hitlesítési díjakat (tejes palack 20 fillér, zárt palack vagy ivóedény 30 fillér, ivóedény hitlesítése két mértékjellel 60 fillér).

Az idegen megszállás alól felszabadult területek és a munkásbiztosítás.

A kormány június 23-iki 4808. M. E. számú rendelete kimondja, hogy azokon az idegen megszállás alatt állott területeken, ahol az ugynevezett tanácsköztársaság munkásbiztosítási rendeletei tényleg nem alkalmaztak, a szobánforgó rendeletekre való hivatkozással jogigény nem támasztható; ily területekre nézve az 1919. március 21-ike előtti alkalmazásban volt szabályokat megszakítás nélkül érvényben levőknek kell tekinteni addig, míg a múlt évi 5409. M. E. és 6250. M. E. számú kormányrendeletek ott is életbe léptek. E hatálybalépés időpontja az 1919. december 1-éig idegen megszállás alatt volt területekre nézve általában folyó évi május hó 1-je. Ugyanakkortól kezdve hatályosak az idegen megszállás alól felszabadult területeken a hivatkozott két tavalyi kormányrendeletnek a háztartási alkalmazottak betegsége és balesetbiztosítására vonatkozó rendelkezései. E rendeletet a m. kir. népjóléti és munkügyi miniszter hajtja végre.

Régi postabélyegek kivonása a forgalomból.

A kereskedelemügyi miniszter június hó 22-iki 11.630. számú rendelete értelmében a Károly király és Zita királyné arcképevel készült, valamint az aratási jelenetet és az országházat ábrázoló rajzzal készült, továbbá a lóvészárkokban védekező huszárt, támadó bakát vagy turult ábrázoló hadisegélybélyegeket s mindezeknek különféle felhívomással ellátott változatait f. évi december hó 31-ével kivonják a forgalomból. Azonlalt tehát ezek a bélyegek bementesítésre e célra nem használhatók, a magánosok kezén levő készleteket azonban legkésőbb 1921. január hó végéig bármely postahivatal becsereíti minden levonás nélkül hasonló értékű forgalmi postabélyegre.

Új távbeszélőrendeletek.

A kereskedelemügyi miniszter 13.216. számú rendelete értelmében az árdragító visszaélések miatt jogerősen elítéltek távbeszélőállomásait a forgalomból kizárják és előzetes felmondás nélkül végleg leszerelik. A kereskedelemügyi miniszter 16.984. számú rendelete olyan közérdekű használatban tartandó távbeszélőállomások évi díját, amelyek bárhol, bárki által felhívhatók, de maguk beszélgetést nem kezdeményezhetnek, Budapest 1200 koronában állapítja meg. Ilyen állomás engedélyezéséért a posta- és távüzenetforgatószághoz kell fordulni.

Teljesen szabad a gyümölcsből való szesztermelés.

A kormány június hó 27-iki 5111. M. E. számú rendelete a gyümölcsből való szesztermelés korlátozásáról szóló 1917. évi augusztus 21-iki 3960. M. E. száma, valamint az 1918. május 31-iki 2309. M. E. számú kormányrendeleteket hatályon kívül helyezte, így tehát június hó 28-ikától kezdve mindenféle gyümölcsből korlátlanul szabad a fennálló jogvédelmi szabályok betartása mellett szeszt termelni.

Az ugynevezett tanácsköztársaság alatt jogellenesen sarcolt vagonértékek visszatérítése.

A m. kir. kormány június 27-iki 5113. M. E. számú rendelete kimondja, hogy mivel a múlt évi augusztus 20-iki 4098. M. E. számú kormányrendelet értelmében a rendes bíróságok és ügyészségek működésének szünetelése alatt az ugynevezett tanácsköztársaság szervei (forradalmi törvényszékek stb.) hozta büntető rendelkezések semmiek, az azok alapján esetleg az állampénztárba pénzbüntetés, elkobzás, sarcolás stb. címén történt behatások a még meglévő értékek, vagyis névértékük együttdrészében a feleknek visszaszolgáltatandók, ha pedig az elkobzott vagyon tárgy ellenértéke 1918. augusztus hó 16-é után került volna az állampénztárba, az így

befolyt összeg teljes névértékében térítendő vissza. A visszatérítés kérdésében az érdekeltek felek előterjesztése alapján a m. kir. igazságügyi miniszter határoz.

A moratorium meghosszabbítása.

A június hó 27-iki 5112. M. E. számú kormányrendelet kimondja, hogy a múlt évi december hó 28-iki 6858. M. E. számú rendelettel egyes adóssok magánjogi kötelezettségeinek teljesítésére engedélyezett halasztás (moratorium) idejét az adós kérelmére, ha a halasztás indokai változatlanul fennállanak és a meghosszabbítás közérdekből indokolt, a m. kir. pénzügyminiszter a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg legfeljebb hat (6) hónappal meghosszabbíthatja. A fizetési halasztás meghosszabbítását a hivatalos laphan egyszer közzé kell tenni.

A hadikévé új határárszabása.

Az Országos Központi Árvizsgáló-Bizottság elnökének 10.130. számú rendelete értelmében június hó 28-ától kezdve mindennemű hadikévé gyári ára (csomagolva) 21 K., nagykereskedői ára (csomagolva) 22.50 K., kiskereskedői ára közvetlenül a fogyasztónak csomagolva való eladás esetében 25 K. kilogrammonként.

Az állatvizsgálati díjak felemelése.

A földművelésügyi miniszter 22.396. számú rendelete június hó 1-től kezdve a vasuton és hajón történő állatvizsgálatok alkalmával az elszállításra kerülő állatok után az 1900. évi 95.000. számú földművelésügyi miniszteri rendelet 181. §-a értelmében fizetendő, az államkincstár megillető vizsgálati díjakat további intézkedésig az eddigi érvényben volt díjak tizszeresére emelte fel.

Új mértékhatóságok és mértékhatóságok díjszabása.

A kereskedelemügyi miniszter 42.222. számú rendelete f. hó 1-től kezdve a hosszmerítékek, folyadékmértékek, súlyok, mérlegek, gáz- és vízmérők, valamint a bérköcsivitelődíjteljesítő hitlesítésére új, a rendeletben részletesen felelt díjszabást léptet életbe és újonnan szabályozza a mértékhatóságok intézet, valamint a mértékhatóságok hivatalkái által megújított mértékhatóságok és rendszervek díját is. Az egyenlő és egyenlőtlen karu rudmérlegek, felsőpernyés, gyors- és hídmerlegek hitlesítési díja 5 kg. terhelhetőség bezárólag 5 korona, 20 kg-ig 7, 100 kg-ig 12, 200 kg-ig 15, 500 kg-ig 20, 1000 kg-ig 25, 3000 kg-ig 50, 8000 kg-ig 100, 15.000 kg-ig 150, 40.000 kg-ig 300 korona; precíz (szigorú) mérlegek hitlesítési díja a fenti díjtelek kétszerese, a mérleget szabályozó súly berendezésnek megvizsgálásáért és hitlesítéséért pedig a fenti díjtelek fele, a számláló mű megvizsgálásáért 6 korona fizetendő.

A gazdaközönség köréből.

A gabonarendelet sérelmei.*

Megjelent a gabonarendelet, hiányosan ugyan még, de már is bőségesen elegendő paragrafusokkal arra, hogy a gazdákat végleg kiábrándítsa az ígéretek és nyilatkozatok alapján a szabadforgalomról táplált reménykedésükből.

Sajnos, helyszűke miatt nem térhetek ki a rendelet egész terjedelmére, hanem annak csak egy részére, a szabad gabonára.

A rendelet többek között azt mondja, hogy azok a termelők, akik a reájuk kivetett közzük-ségleti új gabonát beadták, megmaradt buza, rozs és kétszeres feleslegükkel szabadon rendelkeznek.

Ezalatt, hogy szabadon rendelkezik, minden gazda csak azt következtetheti, hogy feleslegét annak és annyiért adja, akinek és amennyire akarja és tudja. A rendelet azonban lejjebb már azt mondja, hogy a belföldi fogyasztón kívül senki más gabonavásárlás, tehát kereskedelemmel nem foglalkozhatik, kivéve azokat a nagy malmokat, amelyek erre vásárlási engedélyt kaptak a közlekedési minisztériumtól.

* Minden megjegyzés nélkül közöljük ezt az erős kritikát ellet irt felszólalást e rovatban, amelynek éppen az a célja, hogy a gazdaközönség köréből jövő minden észrevételnek szabad megnyilvánulást biztosítson. Szerk.

1^a stájer kaszák

80 cm. 105 K, 90 cm. 110 K darabonként.

FARAGÓ ANDOR, BUDAPEST, V., Vécsey-utca 2.

Telefon: 120-70.

5287

Milyen „szabad gabona“-féleség vajjon az a buza, vagy rozs, amelyet nem lehet szabadon vásárolni, amelyet kénytelen a gazda — eltekintve az ellátatlanul marad fogyasztó vásárlótól — csak a nagy bankok mögé tömörült nagy malmoknak eladni akkor és amennyiért, amikor és amennyiért a malmok akarják! A rendelkezés az az intézkedés, hogy a fogyasztón kívül csak a malmok vásárolhatnak gabonát, félreérthetetlenül azt jelenti, hogy nem lévén más számottevő revő, mint az egy évekcsoportha tömörült bankmalmok, a gazda ki van szolgáltatva a nemzetközi tőke kénye-kedvének.

A malmok ugyanis monopóliumszerű jogokkal élve, szintén maximálni fogják a szabad gabona árát, amint azt az állam a kvótagabonánál teszi, természetesen nem dobszó útján kihirdetve, hanem bevásárló ügynökeik által, akik majd egy pillérrel sem adhatnak többet (kevesebbet igen) mint amennyit a malmonopólium engedélyezni fog.

Hogy nem így gondoltuk és értettük a szabad gabonaforgalmát, ebben, azt hiszem, a magyar termelőkkel egyetértek.

Azt megértem, hogy az állam az ellátatlanok részére beiföldi szükséglet címén a termés egy nagy hányadát maximált árban igénybeveszi;

azt is megértem, sőt kérem az államtól, hogy gabonaeportunk csak liszt alakjában menjen külföldre;

azt is belátom, hogy államháztartásunk egyensúlyba tartása miatt kiviteli, vagy terményadó czímén részesednie kell az államnak a gabonaeportból;

azt is megértem, hogy a kivitel a rekompenciációs áruk megszerzése és contingentálása miatt, kiviteli engedélyekhez kell kötni.

De böcsánatot kérek, azt már sehogy sem értem, hogy miért kellett a fenti állami terheken kívül még egy gigantikus étvágyu trösztöt is rendelkezésemre szabadtítani.

Vajon az állam érdekeinek teljes megóvása és biztosítása mellett, miért nem fejlődhetne ki a szabad gabonaforgalmánál — a legalis kereskedelem nemes versengése, vagy tovább menve, miért nem lehetett, vagy lehet megadni maguknak a gazdáknak, vagy azok kereskedelmi vállalatának a vásárlási és kiviteli engedélyeket?

Amint a rendelkezési korlátok közé szorította a szabad gabona mennyiségét, éppen úgy módjában lehetett volna a szabadforgalmat is bizonyos keretek között fenntartani és bizonyos feltételekhez kötni.

Cruder Vince
v. oradalmi főoszt.
az „Agricola“ vezérigazgatója.

Az amerikai Egyesült-Államok mezőgazdasága a háború után.

Milwaukee (Amerika), 1920. tavaszán.

Amint az ipari és kereskedelmi tevékenységre és irányra a lefolyt világháború óriási befolyást gyakorolt, úgy a mezőgazdaságban is óriási változást idézett elő. Tény, hogy a háború az amerikai mezőgazdaságra, dacára annak, hogy az a föld másik oldalán zajlott le, igen nagy befolyással volt és annak üzemében, irányában gyökeres változást okozott. Az amerikai farmerek a jó és magas árak reményében és abban a tudatban, hogy „az élelmiszer nyeri meg a háborút“, belterjesebb üzemet alkalmaztak, hogy a hozamot fokozhassák. Azonban a belterjesebb üzemre való áttérésnek igen sok nehézsége volt, ezek között legfontosabb és legnehezebb kérdés az emberi munkaerő pótlása volt. Itt a gépmunka segített. Négy millió amerikai volt fegyverben és a háborús ipar is több millió munkásket foglalt le, így a gépmunkát, ez pedig már a háború előtt is általános volt, sohasem álmódott magas fokra emelték és ezzel pótolták a zászlók alá szólitott sok millió munkást. A háború következménye volt az amerikai gazdáktól a magas hozam és a föld intenzív kihasználása. Ezen követelményeknek az amerikai gazdák meg is feleltek, sokat termeltek, jó árakat kaptak, de — a földet kizsárolták. Ismerek sok gazdát, kik a magas jövedelemtől elkápráztatva, nem törődve a jövővel, az utolsó 5—6 év alatt birtokukat teljesen kihasználták. Miután „cél szentesíti az eszközöket“, az amerikai közvélemény ezt nem a yankee közismert dollár utáni vágyának rovására írja, hanem hazafias áldozatkészségnek minősíti.

Az amerikai mezőgazdaságra, ezt merem állítani, a háború kártékony befolyással volt, dacára annak, hogy a háborús árak a farmer zsebet pénzzel megtöltötték. A háború befejezése csak szerencse volt az amerikai mezőgazdaságra nézve, mert ellenkező esetben a hozamstandard, úgy minőség, mint mennyiség tekintetében az európai mezőgazdaság mai alacsony színvonalára süllyedt volna.

Nézzük, mit hozhat a jövő — a béke — az amerikai mezőgazdaságnak. Ez ma az egész világot érdeklő fontos kérdés, mert nemcsak a háború alatt élelmezte Amerika a félvilágot, hanem a jövőben is az egész világ éléskamrája lesz, legalább is addig, míg a háborús országokban az újraépítés lassu munkája befejezési nem nyer.

Nézzük először a gabonatermelést. Nem igen hihető, hogy a mai magas árak megmaradjanak, a buzaárát csak a kormány még érvényben levő árgaranciája biztosítja. Amerikának a háborúba való belépése előtt, 1917-ben az ár elég jó volt, de ez Amerikának a háborúba való tényleges belépése után, hatalmasan emelkedett. Ennek közvetlen oka volt a világ buzaszükséglete és az, hogy más világrészek, mint Dél-Amerika, Ausztrália, India a háború következtében a világgiactól részben el voltak zárva. 1917-ben Amerikában gyenge termés volt, ez és a nagy szükséglet, hozzá a merkantilista spekuláció, úgy felhajtották az árakat, hogy a kormány kényszerítve volt az ármeghatározásra. Ez az árgarancia ma is fennáll, e nélkül óriási áresés állott volna be, miután a háború befejezésével Argentína, India, Ausztrália gabonakészletei felszabadultak és dacára a világ mai lehetetlenséggel határos kenyérmagyszükségletének, a szabad kereskedelem mellett is, a merkantilista spekuláció lenyomta volna az árakat. Így a gazda ma még biztosítva van, de hogy lesz 1921-ben, midőn az ármeghatározás nem biztosítja az árakat? Gazdasági érdekköröktől vett értesüléseim szerint, megpróbálják a kormányt az árgarancia meghosszabbítására rábírni, tekintettel az európai viszonyokra és az árgarancia megszűnéséből önként következő esökkenésre, úgy terület, mint hozam tekintetében. A terv sikerétől, tekintettel a kereskedelmi és ipari körök befolyására, maguk a gazdák sem várnak sokat. Így a mezőgazdaságnak vissza kell térni a normális alapra, azért, hogyha kisebb területen termel is búzát, ott aránylagosan kis költség mellett az átlaghozamot emelje.

A háborúban részt vett államoknak szegénysége, gyenge termelő ereje és pénzének alacsony értéke az amerikai buzaárakra nagy befolyással lesz. Az elszegényedett, a háború csapásaitól megtört népek igénye, életstandardja a régi alatt marad, vagyis — egyszerűbben fog élni. A háború utáni árak a háború előtti árak fölött fognak lenni, ez azonban csak látszat lesz, miután a pénz értéke itt is csökkent. A buza-termelés nem lesz az amerikai gazdáknak jó üzlet, legalább nem a mai fogalmak szerint. Az ármeghatározás mellett biztos jövedelmet ad és ezért az utóbbi években más gabonaművek termelését meglehetősen háttérbe szorította, ez azonban igen jó befolyással volt más gabonaművek árára.

Aránylagosan a tejgazdasági termények ára emelkedett a háború alatt legkevesebbet és ezért a normális viszonyok beállta a tejgazdaságot érinti legkevésbé, vagyis más szavakkal, az árváltozás nem lesz oly nagy. Általános jelszó volt a háború alatt, hogy a kenyér és nem a tej szükséges a háború megnyeréséhez. A tejtermékek ára ma még igen magas, ez különösen a vajnál érezhető. Az európai kereslet amerikai tejtermékek után az utolsó évben óriási volt, így dacára a relatív nem kielégítő ár mellett, a termésstandard fenntartható volt. Dacára az állattartás és gabonatermelés pillanatnyi nagy jövedelmezőségének, a tejgazdasá-

RESIDENTIA INGATLAN ÉS ÉPÍTÉZÉSI R.T.

Alapszöke 3.000.000 korona.

Alapító intézetek: MAGYAR LESZÁMÍTÓ ÉS PÉNZVÁLTÓ BANK R.T. — MAGYAR KERESKEDELMI HITELBANK R.T.

Központ: BUDAPEST, V., DEÁK-FERENC-UTCA 18., félmelet 14.

Betonárgyártás: NAGYTÉNY ÉS ERZSÉBETFALVA.

Szabadalmazott és törvényesen védett „ISOLIT“

építőlap és blokk, könnyű, szigetelő, tűzbiztos. Gazdasági építkezésekre kiválóan alkalmas, legolcsóbb építkezési mód.

Csarnoktetők

60 m. fesztávolságig, speciális tervezése.

Építkezések vállalása

uradalmakban építkezés helyén való betontégla- és betoncserepgyártással Rendkívül nagy fuvar- és munkaerőmegtakarítás.

Parcellázások

teljes jogi, műszaki és építkezési lebonyolítása.

gok kitartottak és ha valamelyes csökkenés állott is be, ennek nem annyira a háború, mint inkább az emberi munkaerő hiánya és drágsága volt az oka.

Az Egyesült-Államok gazdái normális számú fejőstehénnel és megfelelő takarmánykészlettel kezdik meg az új korszakot, a leszerelt hadsereg az emberi munkákhoz nehéz kérdését is megoldja, csak az a kérdés, hogy miként alakulnak az árak. Az amerikai fogyasztó közönség képes a magasabb árak megfizetésére, ha azonban az európai kereslet csökken, úgy feltétlenül árhanatlanság fog beállni. Most a tejjgazdasági körökben a legfontosabb kérdés az, hogy miként alakul a tejjgazdasági termékek exportja?

Itt három eset lehetséges, az első, hogy az európai államok az anyagi nehézségek miatt amennyire lehetséges, elkerülik az amerikai bevételt, a második, hogy tekintet nélkül az anyagi kérdésekre, a szükség kényszerítő hatása alatt, nagymennyiségű tejjgazdasági termékeket vásárolnak itt és végül harmadszor, hogy a megcsappant tehénlétszám emelése és a tejjgazdaságok újbóli felépítése végett tenyészállatokat importálnak Amerikából.

Itt, Amerikának középső részein a vajnak ára ma fontonként (1 font = 0.45 kg.) 70—85 cent között váltakozik, a tej ára quartonként 15 cent (1 quart = 1.136 liter). A háború alatt megszokott takarékoságból kifolyólag az amerikai is korlátozta ezekben a fogyasztást és a nagyközönség bizony művaját használ. Ennek készítését az amerikaiak oly tökélyre vitték, hogy magam is nehezen tudok különbséget tenni az igazi és művaj között. Ezek az árak a szállítási költségek hozzáadásával felülmúlják az európai államok vásárlási képességét. Azonban az európai államok tekintet nélkül az árakra és saját anyagi állapotukra, a fogyasztásra a szükség által mégis kényszerítve lesznek. Mintán az ár a buzaárhoz viszonyítva nem magas, az árstandárd meg fog maradni és a tejjgazdaság az amerikai gazdaságok egyik legjövődmezőbb üzeme lesz.

Nézzük az állattenyésztést, hizlalást és takarmánytermelést. Az állattenyésztés és takarmánytermelés szoros viszonyban van egymással. Általában a haszonállattartás jövődmezőbb, mint a takarmányfelesleg termelése, ezzel csak azért foglalkozunk, hogy a haszonállattartást belterjesebb módon üzhessük. A husfogyasztás ma igen drága mulatság és ez fog lenni még jó ideig. Az élelmézés Európában életkérdés volt és még az ma is. A háború követelménye volt az állatállománynak husnyeres céljából, tekintet nélkül a jövőre, való levágása és a takarmány-neműeknek emberi fogyasztásra való feldolgozása. Ma óriási a kereslet az itteni piacokon úgy hus-, mint takarmányfelesleg után. Az amerikai farmer jövődmezőbbnek találta a takarmánynak szánt kukoricának azonnali piacra hozását, mint annak feletetését, mert ez uton hamarabb jutott pénzhez. A magas állatárakból és az állati takarmányoknak emberi élelemre való felhasználásából önként következő jó árak miatt óriási mennyiségű állat került vágóhidra. Az állat- és husár aránylagosan magasabb volt, mint a gabonaár és ez sok gazdát esábitott az eladásra. Ma megfogott állatlétszám mellett a kereslet igen nagy és ez még jó néhány évig biztosítja a magas árat.

A sertéslétszám megfelelő és nem igen apadt. A kereslet sertéshus és tenyésztéssértés után biztosítja az amerikai gazdát a sertéstenyésztés jövőbeni jövődmezőségéről.

A juhtenyésztésnek, a világ gyapjuszükséglete miatt, bár a mezőgazdaság ezen ága eddig

el volt hanyagolva, fellendülése biztos. A külföld lehetetlen magas árakat ad; néhány hét előtt Chicgóban egy gyapjárverésen voltam, hol tekintet nélkül a yankeek által ígért igen magas árakra, az egész készletet angol vállalatok képviselői vásárolták meg.

Az előbb elmondottak a háborút követő jó néhány esztendő: át az amerikai gazdának fényes és gondtalan jövőt biztosítanak. Nemcsak az amerikai ipar, hanem a mezőgazdaság is jövődmező alapon nyugszik, a következő 5—10 év a prosperitás időszaka lesz. Az amerikai gazda nemesak gazda, hanem ami fő, üzletember is, aki tudja, hogy a jövődmezőség alapja a számítás és így számít előre és eszerint gazdálkodik.

Rothmeyer Imre.

Felhívás előfizetőinkhez.

Felhívjuk t. előfizetőinket, kiknek előfizetése június végével lejárt, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be. A nagy papírhiány miatt felesleges példányokat nem nyomathatunk és így kénytelenek le-zünk mindazon előfizetőinknek, kik a jövő negyedévi díjat július 10-ig nem küldik le, a lap küldését beszüntetvén. Tévedések elkerülése céljából kérjük, hogy az előfizetést ugyanazon címen sziveskedjenek megújítani, mint a lap jelenleg jár. Előfizetési ár negyedévre 60 K., OMGE tagoknak 40 K.

A kiadóhivatal.

VEGYESEK.

Köszönetnyilvánítás. A m. kir. földművelésügyi miniszter Horváth Jenőnek, a „Falu” országos szövetség, a falusi otthon gondozására című egyesület volt ügyvezető igazgatójának a szövetség megszervezése körül kifejtett kiváló és eredményes működéséért elismerését és köszönetét fejezte ki.

Miniszteri tanácsosi cím. A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Hangay Géza főerdőtanácsosnak nyugalmába helyezése alkalmából hasznos és fáradságtalan munkásságával szerzett érdemei elismerésül a miniszteri tanácsosi címet adományozta.

Eljegyzés. Szabó Istvánnak, a kassai gazdasági akadémia állattenyésztési tanárának leányát, Alicét eljegyezte Gudenus Leó Gusztáv báró okleveles gazda.

A Magyar Országos Allatorvos-Egyesület közgyűlése. A minap tartotta a M. O. A.-E. XXXVIII. évi rendes közgyűlését Hutyra Ferenc dr. elnöke alatt. A közgyűlésen különösen nagy számban vettek részt az egyesület vidéki tagjai, kiket a közgyűlést megelőző napon tartott szakülés tárgysorozata is vonzott. Ezen Marek József dr. állatorvosi főiskolai ny. r. tanár a ló riuhőségének gázkezeléséről, Schmitzer Bertalan dr. tanárségű aló fertőző nyirokgyulladásáról, Manninger Rezső dr. magántanár pedig a száj- és körülfájás rosszindulatú alakjáról tartott bemutatóval kapcsolatos előadást; a szakülést társasvacsora követte a főiskola menzájában. A közgyűlésen az elnök fájó szívvel emlékezett meg az ország lekaposolt részeiben levő tagtársakról. A titkári jelentésből kitűnik, hogy az egyesület nagyon tevékeny, sokirányú, céltudatos, komoly tevékenységet fejt ki az állatorvosi kar érdekében: az egyesület három folyóiratot ad ki (Allatorvosi Lapok, Huszémle, Közlemények az összehasonlító élet- és kórtan köréből); Allatorvosi kézikönyvtár című vállalatában legutóbb Müller—Manninger Fertőzés és immunitás című, 33 nyomtatott ivre terjedő, jeles munka jelent meg. Az egyesület tagjainak száma 1919. év végén 1445 volt. Hutyra Ferenc dr. egyesületi elnök ezen tisztségéről leköszönt, a közgyűlés

erre Hutyra-t három évtizeden át az egyesület érdekében kifejtett kiváló működése és eláulhetlen érdemei elismerésül tiszteletbeli elnökké választotta. Az elnöki tisztséget egyelőre nem töltötte be, alelnökké Krompecher Szilárd és Reitz János m. kir. állategészségügyi főfelügyelőket, útkarrá Köves János dr.-t a Phylaxia igazgatóját, ittkarpenztárossá Guath György Endre állatorvosi főiskolai tanárt választották meg, miután a lelépő tisztkarnak teljes elismerést és hálás köszönetet szavaztak eddigi önfeláldozó, önzetlen és lelkiismeretes működéséért.

A nyugalmazott gazdatisztekért. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete elnöke, Székács Elemér, elnök, székfoglalójában tett ígérétehez híven, kérelemmel fordult azon uradalmak tulajdonosaihoz, akik uradalmában a házi nyugdíjintézmény otthonos. Ezen kérelmében felhívta a birtokosok figyelmét a nyugalmazott gazdatisztek szomorú helyzetére, akik a korábban elégségesnek bizonyult nyugdíjból a mai viszonyok közepette megélt nem tudnak és akik ajtaján a nélkülözés és nyomor állandóan ott kopogtat. Arra kérte ezért a birtokosokat, hogy nyugalmazott gazdatiszteknek tehetőségük-höz képest drágasági segélyt nyújtsanak. Híszszük, hogy a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete elnökének, Székács Elemérnek, ezen kérelme mindemitt megértő lelkekre fog találni és nyugalmazott gazdatisztekünk nyomora legalább némileg enyhülni fog.

A kassai gazdasági akadémiát a csehek bezárták. Tudvalevő, hogy mindeztideig régi jogában meghagyták a csehek a kassai gazdasági akadémiát s ily állapotban való megmaradását ígérték, amíg a tanulmányait elkezdett hallgatók diplomát nem nyernek, vagyis ez év szeptember 30-ig. Most pedig — mint biztos forrásból értesülünk — a cseh kormány arra való hivatkozással, hogy a tanári testület mindeztideig az esküt nem tette le s a hallgatósággal karöltve a cseh állam érdekeivel szemben illojálisan viselkedett, az akadémiát véglegesen bezárja, illetőleg „Hospodarski skola”-vá, a n földművelésiskoláink színvonalán álló gazdasági iskolává alakítja át. Természetesen az akadémia tanárait szélnék boosájtja és kiutasítja. A baj főleg az volt, hogy az iskolától megfosztott magyarságnak volt még egy kulturális intézménye, ahol a tudományt magyar nyelven magyar tanárok, magyar hallgatóknak adhatták elő.

Törvényjavaslat a lecsapolásról. Az utóbbi években előállott nagy vízkárok, valamint az a szempont, hogy a mezőgazdasági termelést minden lehető eszközzel fokozzuk, arra indították a földművelésügyi minisztert, hogy a lecsapolásról törvényjavaslatot készítsen. A törvényjavaslatot a megjelenésben akadályozott miniszter helyett Szonyas Lajos államtitkár elnöke alatt anketen tárgyalták a földművelésügyi miniszteriumban az érdekeltek. A törvényjavaslat legfontosabb intézkedései, hogy az ármentesítő társulatoknak köteletségévé teszi a belvizek szabályozását. Felbatalmazza a minisztert arra, hogy közérdekből a víztől károsított és társulati kötelekbe nem tartozó területek lecsapolását is eirendelhesse, végül, az érdekeltek vonakodása esetén a lecsapolást az állam által hajthatja végre. A törvényjavaslatban lefektetett új elveket a részvisek örömmel üdvözölték, úgy, hogy a földművelésügyi miniszter a törvényjavaslatot a részletekre vonatkozó néhány kiegészítő és módosító rendelkezés megszerkesztése után már a legközelebb előterjeszti.

Román-magyar vasuti egyezmény. A magyar és román állami vasutak megbízottai június 13-án Lüksháza állomáson beható tanácskozást tartottak. Ennek célja volt, hogy Románia is járuljon hozzá azokhoz a megállapodásokhoz, amelyek a szerbek, csehek és Magyarországon megbízottai létesítettek és amelyek szerint a vasuti forgalom egyszerűbben bonyolítandó le, a kocsikat cseré nélkül vigyék át és az átvett kocsikért felelősséget vállaljanak. A lüksházi tanácskozás eredményeként Románia is minden valószínűség szerint aláírja az egyezményt.

FŐVÁROSI TEJ- ÉS TEJTERMÉKÜZEM R.-T.

Központi iroda: BUDAPEST, IV., PIARISTA-U. 6.

Éves szerződéseket köt tej és tejtermékek átvételére.

Vasutat építenek a Hortobágyon. Debrecen város és öt hajdumegyei község gazdatiszadalmi minap vasútépítés ügyében értekezletet tartott. A gazdák rámutattak arra, hogy a Tiszántulnak Debrecen-Nádudvar vonalában fekvő részén a vasut hiánya miatt belterjes gazdálkodást nem folytathatnak, cukorrépat nem termelhetnek, holott erre a föld alkalmas. A gazdák érdekeltsége elhatározta, hogy Debrecen-Nádudvarig 40 km. hosszú keskeny nyomtávu vasutat épít. A motorhoz a hajtó erőt az árvízi kútkak gázümlései fogják szolgáltatni.

Cukorrépatermelés Magyarországon. Cukorrépa megérté idáig Németországra voltunk utalva. 1918-ban azonban egy magyar érdekeltség Rabbeche és Giesecke legkiválóbb Kleinwanzlebeni cukorrépa magtermelők bevonásával külön vállalatot létesített arra a célra, hogy cukorrépa magtermelésünket itthon termelje meg. E vállalat, a „Magyar Rabbeche és Giesecke Magtermelésztő r.-t.” az idén 750 holdon ültetett ki eredeti Kleinwanzlebeni eliteanyag után tenyésztett magrépat, melynek várható termése jövőre már 22-24,000 hold cukorrépa vetőmagszükségletét fedezi. A további termelés még nagyobb arányokban van megalapozva. Jövőre már szintén eredeti Kleinwanzlebeni eliteanyag után az idén nevelt dugványokkal 2500 hold lesz beültethető, úgy hogy 1922-re az ország cukorrépa magszükségletének legnagyobb része hazai földön termelt magyar tenyésztésű maggal lesz fedezhető.

Versenyképes-e jelenleg a karbid-szesz? Héris Tóth Jenő dr. kir. kísérletiügyi igazgató közli velünk, hogy noha technikailag tökéletesen megoldották, mint lehet a karbidból, illetve az abból felkészített acetilénből szeszt gyártani, a nagy remények, amelyeket ehhez az eljárásról fűztek és amelyből kifolyólag azt a németek monopolként lefoglalták, egyelőre nem váltak valóra. A svájci louzani elektromos művek közgyűlésének jelentése szerint a Vispben felállított karbid-szeszgyár az üzemét beszüntette, mert a karbid-szesz előállításának ára körülbelül háromszor multa felül azt a jövedelmezőségi számítás, amelynek alapján a gyár létesült. Mezőgazdasági szeszes és gyümölcs-szesz-iparunknak tehát fokozott jelentősége van, mert a világpiaccon fából és szulfid-nyugból is egyelőre jelentéktelen mennyiségű szeszt termelnek.

Megbízható gazdatisztek előjegyzésben a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületénél nagyobb számban vannak. Megkereséseket uradalom, birtokok részéről fenti egyesület titkári hivatala (Budapest, IX., Üllői-ut 25.) kér.

A hortobágyi véséseket fenyegető sáskaveszedelem megszűnt. Mint Kertész Zoltántól értesülünk, a Hortobágyot fenyegető sáskaveszedelem az eszések következtében megszűnt. Az eszések a rajokban pusztító sáskasereget leverte és így repülőállapotha nem juthatott. Az így megtelepedett rajokat meglepték a varjak és nagy irást vitték benne véghez.

Ebbszállítás. A Magyar Ebtenyésztők Orsz. Egyesülete, hosszú szünetelés után, jun. 27-én rendezte műkötörök-versenyyel egybekapcsolt orsz. ebkiállítását. A kiállítás minden tekintetben kitűnően sikerült. A kiállítás sikerült elsősorban Gégus elnöknek és Hossai igazgatónak az érdeme.

A gazdasági géptulajdonosok figyelmébe. Minden gazdasági gép tulajdonosa bármilyen gazdasági gépe mellett alkalmazott összes munkásokat tudvalevőleg az Országos Gazdasági Munkáspénztárnál köteles baleset esetére biztosítani, akár saját gazdaságában, akár mint vállalkozó, másnak gazdaságában végeztet gépevel munkát. Ezen általánosítás megkötése céljából köteles a gazdasági gép tulajdonosa az erre szolgáló nyilatkozatot kitölteni s azt, valamint a további intézkedés megállapított biztosítási díjat akár közvetlenül, akár közösi eljárással (városi tanács) utján az Országos Gazdasági Munkáspénztár központi igazgatóságához (Budapest, V., Falk Miksa-utca 9.) felterjeszteni. Az erre vonatkozó részletes hirdetményt a közösi eljárással kiterjesztés céljából megküldötték. A megfelelő nyomtatványok a közösi eljárással díjtanul kaphatók.

Pályázat a vincellériszkolákba. A földművelésügyi miniszter az egri, kecskeméti és tarcali m. kir. vincellériszkolákba való felvételt pályázattal hirdeti. Felvételi feltételek: Legalább 16 éves életkor anyakönyvi kivonattal való igazolása. Legalább a népiskola négy osztályának sikeres elvégzését tanúsító bizonyítvány. Ép, erős, egészséges testalkat. A felvett tanuló az iskolában lakást és teljes ellátást kap s ezért havonként 300 K. ellátási díjat tartozik a vincellériszkola pénztárába befizetni. Szegénysorsú pályázóknak az egész, vagy fél ellátási díj elengedtetik, ha szegénységüket hatóság bizonyítvánnyal igazolják s ha a kedvezményes felvételre egyébként érdemesnek találtnak. Előnyben részesülnek a szülőmivelők, pincekezelők, kertészek és kádárok, illetőleg azok fiai. Az egykoronás bélyeggel ellátott okmányokkal felszerelt kérvények a földművelésügyi miniszteriumnál Budapestben, folyó évi július 20-ig nyújtandók be. Ugyan-ezen határidő alatt szintén a földművelésügyi miniszteriumnál írásbeli uton jelentkezzenek mindazok a vincellériszkolai tanulók, akik hadbavonulásuk miatt tanulmányaikat félbeszakították, de azt most befejezni szándékoznak. Kizártak valamennyi állami vincellériszkola kétféle tanfolyamú lesz. A tanfolyamok mindig szeptember hó 1-én kezdődnek.

Az erdei magvak gyűjtése. A földművelésügyi miniszter rendeletet adott ki az összes erdőhivataloknak és erdőfelügyelőségeknek, valamint erdészeti iskoláknak, hogy az erdőtüreésre szükséges erdei magvakat gyűjtsék össze. Erre annál is inkább szükség van, mert erdei facsemelék csak úgy lehet nevelni, ha a szükséges mag rendelkezésre áll, az Alföldön tervezett nagyobb szabású fásítási munkálatokat pedig csak úgy lehet végrehajtani, ha erdei facsemelék vannak.

Kertgazdasági tanfolyam. Ezelőtt két évvel alapította a fővárosi Maglódi-ut 9. holdas gazdaságában a Kertgazdasági Szabadiskolát (X., Maglódi-ut 9.) oly nék számára, akik úgy elméletileg, mint főleg gyakorlatilag, ki akarják képezni magukat konyhakertészet, baromfitenyésztés, sertés- és házinyulartartás és méhészet, szőlő- és majorsági gazdálkodás minden ágában. Ezt az iskolát jogosan lehet nevezni a munka iskolájának, mert vezetője azt a szellemet honosította meg benne, hogy nincsen az a durva munka, nincsen az az alacsony munka, amelyet szeretettel ne lehetne végezni. A Kertgazdasági Szabadiskola nem is annyira iskola, mint inkább egy kis háborus mintagazdaság, ahol az elméleti tanórák mellett minden munkát, legyen az az ólak tisztogatása, fejés, tönés vagy disznótelés, fűzölgy és növények megévezése, szalmafarkafonástól üvegezésig, mesterséges keltetésétől műanyagban nevelésig mindent, amiből a modern, intenzív majorsági gazdálkodásban érteni kell, amit meg kell tudni parancsolni, ellen kell tudni írni és igen sokszor magának kell megcsinálnia. A legtöbb gazdaság örömmel vesz ilyen munkáerőt, aki nemcsak parancsolni akar, hanem maga is munkához lát és amellett olcsóbb a tudatlan megbízhatatlan cselédi munkánál. Beiratkozni lehet a kertészségi tanfolyamra és a hosszabb-rövidebb szabadtanfolyamokra bármikor a bennlakással egybekötött kertgazdasági házzelvezető tanfolyamra októbertől-újévig.

Angliában megszűnt a buza maximális ára. Az angol kormány hatályon kívül helyezte a belföldi búzára vonatkozó maximális árakat. A termelők a jövőben a világpiaci árakat követelhetik.

A saazi komlópiac. A saazi komlópiac esendes, kölések alig történnek. A komlótermés nagyon kedvezőnek ígérkezik.

Török gazdasági akadémikus kérelme. A török császári főkonzulátus utján, Ismail Hekki Bey, török császári tartalékos hadnagy, aki orosz fogságból Szibériából most tért vissza a magyar fegyvertársával és aki a balke gazdasági főiskola utolsó évét hallgatta és a magyar nyelvet kitűnően beszéli, azzal a kérelemmel fordul a magyar gazdaközönséghez, hogy addig, míg hazájába visszatérhet, gyakorolni vagy segédizti állásban alkalmazják. Megkereséseket a török császári főkonzulátushoz, Budapestre kér.

A 38 év óta fennálló Fischer J. cég Budapest, Nádor-ut 31/33. Zsák- és ponyvagytára. Ponyvakölcsönzője, a leg-objban ajánlható.

Permetező és alkatrészek nagy raktára, Schwarz József és Tea cégnél összes műszaki cikkek elsőrangú beszerzési forrása, Budapest, Vilmos-császár-ut 52.

Pénzügyi hírek.

A keresztény magyarság nagybankja a Magyar Nemzeti Gazdasági Bank R.-T. legutóbb tartott igazgatósági ülésén beválasztotta a végrehajtó-bizottságba Eckhardt Vilmos és Lázár Andor dr. urakat. Az új bank folyó- és betét-számlája örvedetesen emelkedik. A közönség máris belátta, hogy mindennemű betéteinek 4%-os kamatoztatása a mai viszonyok között a lehető legelőnyösebb módja a pénz kockázatmentes elhelyezésének. A részvénytőke emelésével kapcsolatban a részvényjegyzés serényen folyik. Az új részvényjegyzési ívek a napokban fognak kibocsáttatni. Az igazgatóság a régi részvénytulajdonosoknak július hó végéig elővételi jogot biztosított oly módon, hogy egyelőre két régi részvény, egy új részvény jegyzésére jogosít. A bank ezton is felkéri mindazokat, akik részvényjegyzések gyűjtésére vállalkozni szívesek voltak, hogy a netán még náluk lévő részvénygyűjtiíveket haladéktalanul küldjék be a Magyar Nemzeti Gazdasági Bank (IV., Gerlezy-utca 11., I. em.) címére.

Az Első Magyar Iparbank Munk Páter elnöke tartott közgyűlést elhatározta, hogy az 1918-1919. évi szelvény 38 koronával váltja be és az alaptőkéjét 20 millió 40 millió koronára emeli fel, így 70 millió saját tőkéje lesz.

A Hazai Bank Részvénytársaság. Az igazgatóság elhatározta, hogy a július hónap 1-ére egybehívott rendkívüli közgyűlésnek a bank alaptőkéjét 64 millió koronáról 100 millió koronára való fölemelését fogja indítványozni.

A Földhitelbank Részvénytársaság június 29-én tartotta közgyűlését, amelyen az igazgatóság az 1918. és 1919. üzletév kedvező eredményeivel számolt be. A két esztendő tiszta nyeresége 20 millió alaptőke mellett 5.703.820 K.-t tesz ki. A közgyűlés elfogadta az előterjesztett mérleget és a két esztendőre részvényenként összesen negyven K. osztalék fizetését határozta el. A tartalékalapot 900.000 K.-val, a tiszviselők nyugdíjalapját pedig 104.459 K.-val gyarapította. Az osztalékot július elsejétől kezdődőleg fizetik ki.

NYILTTÉR.

E rovatban foglaltakról nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Gazdasági célokra alkalmas csizmak és cipők
nagy választékban, valamint rendelésre
GERŐ ADOLF FIA cégnél, BUDAPEST,
IV., ROSSUTH-LAJOS-UTCA 4. 9793

VASUTAT,

szabványos és keskeny nyomtávu,
közhasználatra és magánüzemre
financiroz, tervez, épít, üzemben tart,
vasuti anyagokat, kocsikat, mozdonyo-
kat és alkatrészeket szállít a
Magyar Gazdasági és Kisvasuti
Részvénytársaság
Budapest, V., Mérég-utca 3.

Dr. ORELLY MILAN

ügyvéd, a német jogtudományok doktora,
Belgrád, Knjeginja Lubica 2.
Magyar, német és szerb levelezés, elsőrendű
referenciák. Sürgőnycim: Dr. Orelly Belgrad.

Méhészeti

Gyakorlati tanácsadó kezdő méhészek számára. Írta: Ignác Sándor. Bérmentes küldéssel 20 K. "Patria" r.-t. könyvoszt., Budapest, IX., Üllői-ut 25.

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. sz.

GÉPOSZTÁLY: Nyersolajmotorok • Vetőgépek • Boronák • Konkolyozók
Szecskavágók • Kukoricamorzsolók • Gazdasági malmok

Teljes malomberendezések és egyes malomgépek azonnali raktárról szállíthatók. 8221

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. Szőlőhözjáró tonalak.

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagyár és kölcsönintézet
Budapest, V., Arany-János-u. 10.
Fiókok: FIUME, ZAGREB, TRIEST, WIEN
Telefon: 35-92, 80-82, 104-10, 164-00, 117-79.

ELADÓ használt, de üzembépes
szárító- és aszalóberendezés
gyümölcs, főzelék és takarmány részére.
Érdeklődni lehet: Szepessy Sándor úr nála, Buda-
pest, VII., Abonyi-u. 25. Telefon: József 80-30. 8884

Gazdaságok részére
erőtelep eladó!
1 db 8 HP. benzomotor, komplet, 1 db 5 KW. teljesítményű,
110 volt, egyenáramú dynamóval és 1 db márvány kapcsoló-
táblával, műszerekkel együtt, üzembépes állapotban. Hunga-
ria Automobilgyár r.-t. Budapest, VIII., Tavasz-
mező-utca 6. Telefon József: 73-77. 8905

Keskenyvágányú vasutakhoz
SINSZEG
minden méretben, hevedercsavar, kengyel-
csavar, szerítőlemez, hevederek, alá-
tétlapok; továbbá fordítóköröngök, váltó-
tók, csapágycsák stb. szállítása. Kocsik és min-
denféle gépek javítása modernül berendezett gép-
műhelyünkben. 8752
Szőcs és Tyroler mérnök
keskenyvágányú anyagok gyára. Városi iroda:
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 58/a.
Telefon: 148-75. Sürgönyeim: Szőcsán Budapest.

Jó karban lévő **10 hektoliter űrtartalmu**
borprés szőlőzúzóval
eladó. Bővebbet: Lichter Izidor földbir-
tokosnál, Berhida, Veszprém megye. 8891

Vizmentes ponyvák
cséplőgépekre, kocsikra, kazalokra elsőrendű
minőségekből szállíthatók 24 óra alatt
Tóth László és Társa cégnél, Budapest,
IV., Váci-u. 41/B. 8843 Telefon: 164-13.

Kétegéprendszerű gőzekkel
bérszántást vállal
Hajdu László gépészmérnök, Budapest,
Damjanich-utca 12. 8839

Saját termésű fehér, kerek 8853
tarlórépamag
kilogrammonként 25 koronáért kapható **Feisen-**
burg Tivadár Fiaínál, Balassagyarmaton.

Mezőgazdasági üzemek részére alig
használt, csaknem új **ESZTERGAPADOK.**
Mezei vasuti vágányok, váltók, fordító-
köröngök, sinszeg, sincsavar stb.,
répakocsik, új idomvasablakok
nagy választékban készletben, továbbá saját
gyárban minden méretheben készülő acélöntésű
kerékpárok, közlőműalkatrészek
SCHLESINGER ALAJOS
7879 **BUDAPEST, V., VÁCI-UT 30/32.**

Istálló-, magtár-, melegágyablakokat,
vasajtókat és rácsokat kovásolt vasból olcsó
árban szállít
Faragó és Társa
gazdasági vasművek és istálló-berendezések
gyára, Budapest, VI. ker., Béke-tér d. szán. 8387

Tenyészkos-eladás.
A Ragályi uradalomban 62 db tiszta vérben
tenyésztett 1 1/2-2 1/2 éves rambouillette tenyészkos-
van eladó. Érdeklődők forduljanak az uradalmi főin-
tézéshez, Ragály, Gömör m., posta, távirda helyben.

SZÉLMOTOROK,
vizvezeték, 8851
csatornázás,
szivattyúk stb.
KNUTH K.
mérnök és gyáros
Budapest, VII., Garay-u. 10.

I-a kocsikenőcs, kékkő, kar-
bid, raffiaháncs, gépkenőcs
stb. mezőgazdasági cikkek leg-
olcsóbb napi áron ajánl
Ratzka Agoston, Budapest, V., Lipót-
körút 17. Telefon: 65-02. Interurban. 8772

MEZŐGAZDASÁGI SZESZGYÁRBERENDEZÉS
eladó vagy birtokkal együtt **bérbeadó.** Ugyanott
egy 65 lörös, **Stock-motoreke** eladó.
Értekezés: IV., Koronaherceg-u. 6., I. l. Telefon: 154-07

Eladó és bérbeadó
kisebb-nagyobb
birtokokat ajánlok és keresek.
Birtokvételeket, bérleteket finanszírozok. Tőzsdei meg-
bizásokat pontosan, legelőnyösebben fogantatom.
Schwarz Gusztáv banküzlete
Budapest, V., Gizella-tér 6. 8889

CORNWALL-GŐZKAZÁN
140 m³ futófelülettel, 7 Atm., 2 felülfűtővő bouilleur-rel
azonnal szállítható
RÁCZ FERENC mérnök,
BUDAPEST, V., Falk-Miksa-utca 8. 8878

Vadas Sándor
Építész és
beton- és
vasbeton-
vállalkozó

Ajánlom:
I. Beton- és vasbeton-járatok szabad betonmunkákkal
iskolák, betonburkolatok, cementfalburkolatok,
lakarmánykülcsők, vasbeton-járatok,
hidak, csatornák, csatornázások
II. Gabonc- és takarmány-szűrők, magtárak
vasbeton-váltónyitók készítésével.
Referenciával, költségvetéssel, koronával kivánságra díjmentesen. Szőlőhözjáró.

Ajánlom:
IV. Gazdasági épületek és pedig:
istállók, magtárak, malmok, turbina-
telepek, keményítő, valamint
Mezőgazdasági szeszgyárak
és finomított építkezésük.

ÚJ SZAKKÖNYVEK!!!

Konkoly-Thege S.: Állattenyésztésünk fejlődésének főfeltételei	40
Kaán: Erdőgazdaság-politikai kérdések	25
Andrássovich: Házinyúltenyésztés	20
Balassa: Cseplőgépek szerkezete	50
Bernátsky: Szőlőművelés	16
— Veteményes kert	14
Buchta: Gyümölcstermesztésünk múltja és jövője	8
— Zöldsegaszalás	4
Cselkő: Takarmányozás	56
Dorner: A burgonya termelése	30
Drucker: Szőlők felújítása	10
Grabner: Nyomorfalvából Gazdagfalva	15
Hasznberek felemeléséről szóló rendelet	10
Horváth: Tyuktenyésztés	5
— Házinyúltenyésztés	5
Illés: Cirok, köles, repce és mák termelése	15
Ignác: Méhészet	28
Kodolányi: Mezőg. munkák és teendők	24
Krancher: A mézelő méh eleje	25
Valló: Méhtenyésztés vezérfonala	40

Fenti árakhoz 10% felár számítandó!
Postadíjra egy könyvről 5 K. minden további könyv után 2 K kútdendő!
"Patria" részv.-társ. könyvostálya
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Gazdasági épületek, avult zsindeletetők
kátránylemezzel 8792
 való átfedését és javítását több évi jóállással vállalja
GÁRDOS OSZKÁR szerszámgyár, Budapest, V.,
 Kádár-utca 4. Telefon 87-98.

MEGRONGÁLT VILLAMOSTELEPEK,
 berendezések, gazdasági telefonok javítását
 és szerelését folyamatosan, garancia mellett készíti:
HELLER VILMOS elektrotechnikai vállalata
 BUDAPEST, VII., Jókai-utca 10. Telefon: József 130-64.
 Szerelési anyagok állandóan raktáron. 8414

Ajánlom takarmányozó kamarákban felállított
benzinmotorok átalakítását
 faszéngázgenerátorüzemre. Óriási üzemköltségmeg-
 takarítás. **Hercz Jenő** gépgyár, Miskolc. 8868

Gőzlokomobil 8897
 8 HP. és egy 12 HP. eladó, kitünő üzemképes álla-
 potban. **Budapest, V., Visegrádi-utca 24.**

Ajánlunk **gödöracserzésű gépszijákat** 8790
 raktárról mindenféle hosszúságban és szélességben, valódi
 kenderhevedereket mindenféle méretekben, svájci
 súlymetszítésűeket és összes malomüzemelési cikkeket
Kriszthaber Testvérek, Budapest, VI., Lizi-Ferenc-tér 2.

Használt és új **ZSÁKOK** kaphatók
 jutából **KOHN JAKAB** zsáknagykereskedőnél, SZEGED,
 Booskay-utca 8. szám. TELEFON: 12-66, 12-75.
 Fióküzlet: WIEN. 8611

Kérjen ajánlatot
MOTOREKÉKRŐL,
KASZÁLÓGÉPEKRŐL,
SZÉNAGEREBLYÉKRŐL,
EKÉKRŐL,
 egyéb gazdasági gépekről.
Mezőgazdasági Ipari Vállalat
 8685 Budapest, VIII., József-körút 49.

Szállítunk gazdasági malomokat, teljes ma-
 lomberendezéseket, henger-
 székeket, kőjáratokat és mindenféle
 malomgépeket,
Radial-szítákat,
 mindenféle
gazdasági gépeket.
 Vállaljuk mindenféle malom- és gazdasági gépek,
 motorok és cséplőgarnitúrák szakszerű
 javítását teljes jóállással mellett. — Malomhengerek
 rovatköltséget és csiszolását elvállaljuk a leg-
 szakszerűbb és legprecízebb kivitelben.
KOVÁCS ÉS TÁRSA malomberendezési és
 felszerelési vállalata
 Budapest, V., Alkotmány-utca 25. szám.
 Telefon: 104-52. 8373
 Vállalatunk napi egy óra többletet dolgozik a magyar nemzet javára.

NEUSCHLOSZ-LICHTIG REPÜLŐGÉPGYÁR
ÉS FAIPAR RÉSZV.-TÁRS., BUDAPEST.
 Központi iroda: BUDAPEST, V., Balaton-utca 2. sz.
 Telefon: 156-54, 79-43.
 Gyártelepek: BUDAPEST, V., Pozsonyi-ut 21-23.
 PESTISZENTLŐRINCZ, Gyömrői-ut.
 ALBERTFALVA.
GYÁRT:
GAZDASÁGI SZEKEREKET,
 szekéralkatrészeket stb. 8771

GŐZEKE
 egygéprendszer, 70 lóerejű, 14 vasú, háromrészdű eké-
 vel, víz- és lakóocsival kapható.
KELLNER ANTAL ÉS FIA, BUDAPEST, V., Berlini-
 tér 4. sz.

Szalmakazalozókat
 raktárról szállít 8885
Hercz Jenő gépgyár, Miskolc.

Kéveközők
 vagy ehhez megfelelő elsőrendű papírszárga nagyon
 jutányosan **MAGYAR TEXTILIPAR R.-T.-nél,**
 Budapest, V., Arany-János-utca 29. 8894

ELADÓ:
 Egy jó üzemállapotban, 7 szezonban szántott **Fowler 16**
GŐZEKE
 2 ekével, komplet, határváltozás miatt eladó,
 esetleg földbírtokkal elcserélném.
 Ajánlatok „Gőzeke 8888” alatt a kiadóhivatalba.

PANNONIA mezőgazdasági gépgyár R.-T.
 BUDAPEST, V., Pozsonyi-ut 35.
 Szállítunk teljes malomberendezéseket
 a legmodernebb kivitelben, mindenféle
 gazdasági gépet és motorokat.
 Szállítunk szivógázgenerátorokat
 benzinüzeműekhez. Elvállaljuk minden-
 féle gazdasági és ipari gépek szakszerű
 javítását és átalakítását a legpontosabb
 kivitelben. Veszünk használt gépeket.
!! A malomtulajdonosok figyelmébe!!
 Hengerrovtákolást azonnal a legprecízebb
 kivitelben eszközölünk. Szaktanácsokkal és
 költségvetéssel díjtalanul szolgálunk. 8376
 Ajánlunk szőlőpermetezőket „Corona” jegyűt, vörös-
 réz, sárgaréz, galvanizált és horganyozott kivitelben.

GAZDASÁGI
SZÁMVITELI
KÖNYVEK ES
NYOMTATVANYOKBÓL
 Állandó nagy raktárt tart a
 „Pátria” irod. váll. és nyomdai
 r.-t., Budapest, IX., Üllői-ut 25.
 Árjegyzék ingyen

BENZIN-
 motorja azonnal üzembe hozható
 faszéntüzeléssel
szivógázgenerátor
 készletekünkkel.
 Legelősebb üzem! Ezeket takarít meg naponta!
 Felvilágosításul kézzel szolgát!
FARKAS J. és TÁRSA motorok és mezőgazdasági
 gépek raktára 3791
 Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61.T.

Gazdasági építkezésekhez vasmunkák, istálló-,
 magtárablakok, víztartályok stb.
 nagy vállalatokban **FARKAS és TÁRSA** lakatosárnyvár, kész-
 raktárról kaphatók **FARKAS és TÁRSA** áruraktárában
 Budapest, VI., Lehel-utca 8. sz. 8725

Bérszántást vállalok
motorekkel is!
 Szükséges benzint beszerzem. Erdélyi
 Márk gőzebérszántási vállalata, Budapest,
 V., Csáky-utca 15. Telefon: 144-62. Sürgöny-
 cím: „Gőzeke Budapest” 8856

Mezőgazd., raffiahánes, szicíliai kénpör és karbid
 8807
 Kézzel nagyban behozatal, legelősebb
 beszerzési forrás **DÉNES és TÁRSA**
 Budapest, V., Árpád-utca 7. szám.
 Telefonszám: 41-14. — Sürgőycím: Mezőgazd., Budapest.

Cséplési idényre
 ajánljuk a minőségű **cses- és chromcseszésű**
gépszijainkat, olajat, gépszirt
Kriser és Mártony, műszaki kereskedők,
 Budapest, VII., Kertész-u. 50. 8757

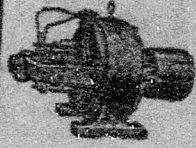
Szénát, szalmát,
zabot, tengerit 8848
 és egyéb szemes takarmányt minden mennyiségben
veszünk és eladunk.
 Takarmány- és Terményértékesítő r.-t.
 Budapest, VIII., Kálvária-tér 18. Telefon: József 24-57.

A keresztény magyarság
 nagybankja a
MAGYAR faj régi, évszázados
 törekvésű, az önálló, hatalmas
NEMZETI állam kiépi-
 tését akarja és ennek elérésére a keresztény
GAZDASÁGI
 erők egyesítését tűzte ki céljául. Ezért minden
 keresztény magyar a
BANK támogatását
 tartsa hazafias kötelességének.
 Ideiglenes helyiség: Budapest, IV., Gerliczy-u. 11., I.
 Elfogad betéteket folyószámlára
 és takarékpénztári könyvekre
 a legelőnyösebb feltételek mellett. 8732
Részvények 105% — K árban jegyezhetők!

GYAPJUZSÁKOK jutából és
 féljutából
 a legelősebben kaphatók: **FALUDI és ELEK-nél**
BUDAPEST, 8377
 V., Nagykorona-utca 23. szám.

Cséplőgarnitúrákat, gőzgépeket, darálókat, szivattyúkat, mindenemű szivattyúkat, gyárt, javít, cserél
 Király Gyula, malomépítész és géppárta, Budapest, IX., Ráday-u. 24.

Villanyvilágítási és erőátviteli telepek berendezése.

Dynamók, elektromotorok

2-30 lóerős, elektroszivattyúk, szarítók, szellőztetők, fűtőgépek új és használt állapotban azonnal szállíthatók.
 Használt elektromos gépeket becsereélünk, esetleg megvesztünk, sőt javításai olcsón és gyorsan végeztünk.
FEHÉR MIKLÓS géppárta r.-f. elektromososztálya
 Budapest, V., Váci-ut 30. Telefon: 7-68.

Benzin nem kell többé!

Minden benzint motor azonnal átalakítható faszéngézhajtásra, ha hozzá generátoraimat használja és ezáltal naponta 1000-1500 korona üzemből megtakarít meg.
Szigeti József, Budapest, V., Kálmán-u. 14.

Valódi AUSSIGI 98/99%
RÉZGÁLICOT

hordóvételnél K 34-
 nagyobb vételnél árengedmény.
 Timsót, keserűsót, legkővet, mosósódot ajánl.
DUNA VEGYIPAR,
 Budapest, VIII., Népszínház utca 43.
 Telefon: JÓSEF 20-4. Független: BÉKÉSKÖZ.

Akadémiai végzettséggel és megfelelő gyakorlattal bíró fiatal, lehetőleg nőtlen

erdőtiszt

kétezerholdas erdőgazdaság vezetésére kerestetik. Részletes ajánlatok **Barta Ákos, Budapest, VII., Thököly-ut 30., I. 15.** kéretnek.

Zsák, ponyva, gazdasági koteláru, manillapótló, dohány- és szőlőkötöző zsinag gyári raktára.

MOLNÁR GYULA, Budapest, VII., Károly-körut 5.
 Telefon: JÓSEF 21-02.

Az ögróf PALLAVICINI-féle uradalomban
67 darab mustra Kos
112

anya kerül eladásra. A kosok kora 1-6, az anyáké 2-6 évesek. Erre vonatkozó ajánlatok legkésőbb **8. évi július hó 8-ig** az uradalom igazgatóságához **Cs.-Sándorfalvára** adandók be. Az eladott állatok azonnal átveendőék és elszállítandók a szokott az uradalom semmi néven nevezendő felelősséget nem vállal.
 Igazgatóság.

Holtfelszerelés eladó:

25 HP. Hansa Lloyd motoreké, 12 tartalékekével, 1 garnitúra 8-10 lóerős cséplő teljes szíjazattal, fűkaszázó, 8 különféle eke, tárcsás és egyszerű boronák, ökrös és lovas szekerek, 4 HP. takarmányozó motor szecsavágóval, tengermorzsolóval, darálóval, répvágóval; rosta, triór, 20 darab vas benzines hordó, 2 darab 18-soros vetőgép, löszerszám, ponyva stb., jármók, tézslák, kötelek, lehetőleg egy tételben, de részletekben is. A felszerelés 1913-ban ujonnan lett véve. Levélre nem válaszol, de megtekinthető: **Puky Testvérek gazdaságában, Tiszaroffon** (Szolnok megye).

VESEK 300-400 holdas jó termőföldű **birtokot,**

teljes elő- és holtfelszereléssel együtt (arilak feltétlen követelmény). Ajánlatok „Kézpénz 6390” címre a kiadóhivatalába.

ELADÓ körülbelül 1500 darab erős **bükk-keréktalp**

szekérkerekekhez. **SCHULTNEISZ ADOLF, BIA.** Vasutállomás: Torbágy.

Korai gyümölcs, zöldség és virág (primőrök) termeléséhez való berendezéshez **financirozót keres**

egy jelenleg nagy kerteszei vállalat élén álló és sok évi külföldi gyakorlattal bíró szakember. Ajánlatokat „Szakember 8897” jellegre a lap kiadóhivatalába.

Vétel. Garantált jöminőségű **régi szénát** (sás-, drótfamentes stb.), ugyszintán **lóherét** és **Lucernát** nagytételekben veszünk, azonnali vagy pedig öszkori átvételre, préselve vagy anélkül.

Ajánlatok: **E. ILLÉS GEDEON és Tsa** termény- és takarmánygyereskedése, Budapest, VII., Sujú-utca 4. sz.

Olcsón csépelhet,

ha **benzin** helyett sürgősen megrendeli az általunk gyártott **szivógáztelepet.** Minden benzint motort gyorsan átalakítunk szivógázmotorrá. Aránylattal díjmentesen szolgálunk, szerelőket kívánatra ieküldjük. Az üzemből szükséges **faszenet** napi áron szállítjuk.

DÉNES B. Betétitársaság, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61.

Téglát gyárthat mindenki gazdaságában cementtel vagy mészszel, a mai árnál jóval olcsóbban teglgyártógéppel. szeg

DELMÁR BÉLA okl. gépészmérnök, építőmester
 Budapest, VI., Eötvös-utca 21. Telefon: 177-66.

JÁRMOSÖKRÖK

magyar fajú, fehér, fiatal 50 darab, páronként 11 q súlyban, pestmegyei uradalomban eladó. 12 22 21 22 22
 Közlebbit **SÁGI FERENC, Budapest, Kun-utca 11.**

Három darab szénaprés

erőhajtásra **első etetésre, kerekekre szerelve, azonnal kapható.**
KOHN A. M. vas- és fémmagykereskedésében,
 Budapest, VI., Váci-ut 39/41.

Motor- és gőzüzemű szántógépek

stabilgépek szerelését és javítását minden rendszerben, továbbá malorázógépek, szivattyútelepek és villameroátviteli gazdasági üzemek javítását és restaurálását elvállalom. **Szántógépet** venni szándékozóknak, akik a talaj és domborzati viszonyoknak megfelelő géppel akarják üzemiük folytonosságát biztosítani, magamat szíves figyelmébe ajánlom. **Használt gépek vételénél** szakvéleményem garanciával áll rendelkezésre. Megkereséseket az alantú címre kérek: **MÖCZIK KÁLMÁN, Budapest, I., Schweidel-utca 43. szám.**

Hírneves mangalicatenyész fából származó
110 darab 1 és 1/2 éves átvészelt kocasüldő, 240 darab merinó, fele jerke, fele ürü és 18 darab tenyészkos,
 1/2 évesek, eladók.

LINDENFELD LAJOS gazdasága, BEREKBOSSZÖRMÉNY (Bihar m.).

Hordók és hordóalkatrészek,

ugymint javított **amerikai zsiroshordók,** javításra szoruló különböző nagyságu **vas- és faabroncsos zsiroshordók,** új **vajashordók,** új és használt **zsirohordók, leégetett dongák, vas- és faabroncsok, drótszegek** stb., mind nagyobb mennyiségben, azonnal **eladók.** Megtekinthetők Budapest. Soroksári-ut 42. szám alatti raktárunkban. Írásbeli vagy szóbeli ajánlatok az **Országos Sertésforgalmi Iroda** (Budapest, IV., Váci-utca 20. szám) igazgatóságánál teendők meg.

Használt és új **zsákok, ponyvák, zsinagek** **FLEINER JENŐ és Tsa** **száknagykereskedők, BUDAPEST,** V., Pereszke-Már-a. 4. TELEFON: 118-76.

LÓTARTÓK! Mindenféle lószerszámot Kolhányi Testvérek szállítunk bármily mennyiségben.

Használt és új **ZSÁKOK** jutából vászonból és papírból legjutányosabban kaphatók
GRAUS MÓR zsák- és ponyvagyároskereskedőnél, Budapest, V., Vadász-utca 8. szám. TELEFON: 53-30.

Rézgálic legprimább minőségű Korona
 kristályos, 1 kg. 98-99%-os sötétkék. 40-
 1 hordó, 250 kg. (nettósúly, hordó ingyen) 40-
 vételnél 1 kg. 40-
Raffiaháncs, prima Majunga, 1 kg. 65-
 egy egész bál, körülbelül 100 kg. vételnél 1 kg. 60-
Szőfőltő gummiszalag 1 kg. 1500-
 Vernorel-rendszerű vörösréz permetező, sárgaréz belső alkatrészekkel, 1 darab 2000-
 továbbá vörösrézből készült mosóüstök és pálinkafőzőüstök sisakkal és hűtőkiglyével különböző méretekben nagy választékban, míg a készlet tart, raktárról azonnal kaphatók, ugyszintre kaphatók gyümölcs-szállításra alkalmas postaládák

Segítség a szénhiányon a magasnyomású szélturbina.
 Helyettesítője a gőz-, benzín-, nyarolajmotoroknak. Helyettesítője a vízszivattyúknak, gazdasági gépek meghajtására, villamosáramfejlesztésre, ártó, cséplésre stb. — Szállítja: **Hungár István malomépítő és gyárberendező vállalat** Budapest, VI., Izabella-u. 34. Teljes malomberendezések, takarmánygyártótelepek, szűrőtelepek stb. stb.

Triórók marótt sejtekekkel minden gabona tisztítására. Cséplőgép-szíták.

 Tőrekrosták. Mindennemű lyukasztott lemezek. **Stahel és Lenner** triór- és lemezlyukasztógyár r. t. Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46.

Szontagh Pál rézárú- és szerszámgyár Budapest, IX., Üllői-ut 19. Alapítottát 1835. évben. Tel. József: 99-44. Pasta vagy gyorsárú rendeléséknél megfelve előleg kérétek.

Megjelent:
 A június 24-iki **ellenforradalom és a ludovikások**
 Irta: dr. Somogyi Zoltán.
 Ára bérmentes küldéssel 48 kor. "PÁTRIA" r. társ. könyvostálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

GŐZEKE SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolcon.

Heuke-gőzekéket és gőzekealkatrészeket, legmodernebb kivitelben azonnal szállítunk **Székely és Székely** magamérnökök Budapest, V., Nádor-utca 20., I. 16. Telefon 126-84. Szóbeli értékesítés délután 4-6-ig. 8453

ÚJ JUTAZSÁK minden méretekben kapható **Schillinger Miksánál.** BUDAPEST, V. ker., Rudolf-rakpart 7. Sürgőnycim: „SCHILLINGEREM” 8346

FASZENET, tüzifát vagonitételekben azonnal szállítunk bármely állomásra. Szállítási igazolványokról mi gondoskodunk. **ÁLTALÁNOS SZÉNKERESKEDELMI VÁLLALAT** Budapest, X., Schuster-János-tér 1. Telefon: József 90-18. Telefon: 48-77. Sürgőnycim: Szonval.

CSÉPLŐKÉSZLETEK gyárilag javítva, valamint kérekötőgépek, vetőgépek, tisztítórosták, repavágók, permetezők stb. a legolcsóbb áron kaphatók. Mezőgazdasági gépek javítása azonnal jóállással! **Mattoss János motor- és gépműhelyben,** Budapest, X., Kőbányai-ut 41/E. Csereüzletek! 8371

Az egri főkapitán bűdönhádi gazdaságában (posta- és vasutállomás Szentmargita, Szabolcs m.) **2500 darab keskenynyomtáru vasut építéséhez alkalmas kemény fából készült vasuti talpfa eladó.** Zárt ajánlatok legkésőbb július hó 15-ig EGERBE, Kapitán-utca 7. szám alá küldendők. Egri Főkapitán József-kormányzósága. 8386

Gazdasági vasutak. Nyomjelzés! Tervezés! Építés! A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, GYŐR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása. **ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG** KESKENYVÁGÁNYU VASUTOSZTÁLYA Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32. sz. 8198

Rézgálicot, kénport, fehér darabos meszet, trágyameszet, Martin-salaklisztet (Martin-Schlackenmehl) szállít: **Mezőgazdasági Ipari Vállalat,** Budapest, VIII. ker., József-körút 49. sz. 8351

I Creolin fertőtlenítési célokra különösen alkalmas, kilogrammonként 45 koronáért, hordóvételnél 42 korona. **PHARMACENTRUM** vegyipari és kereskedelmi vállalat, Budapest, V., Falk-Miksa-u. 26. 8379

GAZDASÁGI BESZERZŐ ÉS ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT BIBÓ KÁLMÁN BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 14. TELEFON: 197-23, 131-60. Fiókok: BONYING, SZILASSALHÁS, DEVECSER. Szállítok mindenféle gazdasági eszközt és anyagot. Termékek, mindenféle magvak, takarmány és élő-állatok vétele és eladása. 8471

Állatok
Hároméves menesikó eladó. Anyja Van Deyk amerikai típusú, anyja Maja angol-telivér. Schriker Imre Balatonbuzsoki gazdaságban, u. p. Enying, Álomás Lászlóéknál. 3179

Igásókrók, tinók, üszők
szállításra ajánlatot szolgát
vágómarhát, juhokat
vásárol
Faragó Adolf
szarvasmarha- és juhbizományos
Budapest, VII., Aréna-ut 11. sz.
Telefon: József 42-85. 8020

Szertés-miskarolást,
csődh- és bikaherélés
az ország bármely részében — kivárató anyagi
garancia mellett is —
állít **László Samu**
állatorvos, Kényrmező-
major, Esztergom megye
(ezelől Budapest). Sok
esetbeni műtetei sik-
keret elismerő leveleinek
egész sorával is igazol-
hatja. 8304

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Eladó
Ragályi uradalomban eladó
egy régi 8-as Clayton-Shutt-
worth 28.480 számú cséplő-
gépet, amely azonnal szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Szállítunk
bármely időben napi áron
járomosókróket,
tenyészállatokat.

Veszünk
uradalmaktól bármely
mennyiségű bízott **ókrót,**
növendéket, m-trá-
állatot, tehenet, juhot
stb. 8566

KOZMA és TÁRSAI,
KLahót, Zala megye.
Vasut- és távirat: Xp. Gelse,
Nagykanizsa mellett.

Vegyések
Készítünk, szerelünk
vagy gazdasági
gépek stb. javítását szak-
szerben berendezett gégyár-
ban jutányosan és gyorsan el-
végzi Schlesinger Alajos gép-
gyár. Központi iroda Buda-
pest, V., Váci-ut 82. 2055

Cseplogép
Készítünk állapottól
lerő, négylőeres
gép, Clayton-Shuttworth,
Hilve Hoffer-Schnitz gyárt-
mány, szalmalevártóval és az
összes szíjakkal együtt eladó.
Ható nyolc darab jó állapotú
Vely Miklósnál, Veszprómban.

Társulna
okleveles gazda
Vas, Zala, Veszprém
megyékben három négyezer
holdas birtokhoz husz darab
marhát, harminc darab sertés-
tel, az összes koronával, bir-
tokot kezelém. Ajánlatokat
Dunántúl 3089 jelligere a ki-
adóhatatlalra kérek. 2090

Bérszántást
vállal 80 lóerős
okével **Hoffer Armin,** Buda-
pest, Vilmos császár-ut 61. 3216

Törött gazdasági
gépészrekeket
újral azonos szállárdság
mel-
lett **meghegesztünk**
autógen uton. Hegez-
tésre bármely gazdasági
gépüthelyt berendezünk.
LAKOS és SZÉKELY,
hegesztő-gyár, BUDAPEST,
VI., Béke-tér 3/a. 8539

MEGELŐZŐTT!
"BARY"
EGER és PATKÁNYIRTÓ
Schlachta-Komarov
NEPSZINHAZ u. 16

Vesztek és eladok
szénát, szalmát,
mindennemű
szálas és szemes
takarmányt,
az ország bármely részében.
Eztől kezdve drótolt, préselő-
gép, ponyvák adok. 8008

Fischer József
takarmánykereskedő,
Budapest, IX., Remete-utca 1.
Telefon: József 41-72.

Eladás
Cseplogép 54" méretben,
Schwarz legújabb mo-
delleje, alig használt állapot-
ban, azonnal rakható szállít-
ható. Meghajtásához szükséges
18 lóerős, teljesesen új **Wol-**
hanka-nyerszájító-kompo-
zít is azonnal kapható **Wolhanka**
motorok utóda r.-i. nál. Buda-
pest, V., Vilmos császár-ut 75.
2720

Aratógép
szedőszaki marok-
kötésű, rakó, 1013 darab,
eladó. Dr. Ungor Alajos, Albert-
tér. 3108

Gözcseplogépek
gyártmányú, új vetőgép-
ek, és mindenféle gazdasági
gépek kaphatók. Hozzánk
Arthúr, Budapest, VI., László-
utca 10. 3108

20 lóerős dróztel benzín-
lokomobil, esetleg
szívógérra átállítható, továbbá
egy új elkerécs német gyárt-
mányú 40 lóerős, négylőeres
motor-szántógép előnyös ár-
ban és kedvező fizetési feltéte-
lek mellett azonnal szállít-
ható. Gelárt Ignác és Társa,
Budapest, V., Kőhary-utca 4.
3145

8 HP. Már, garancia, teljesen
jó, javított állapotban, 16 éves,
eladó vagyis 30-40 napos
cséplést vállalok bármely vidé-
ken. Panozoff, Veszprém. 3100

Eladó egy teljesen új ame-
rikai gyártmányú, új szar-
vasmarokrakó-arátógép, 5 lóerős
kezelőszákkal, Tengyri féle
gazdasági, Bankháza, Lachaza
vasutállomás mellett, Pest m. 3161

8 HP. márkájú, eredeti
gyár, tulhevitő, 10 lóerős,
garantált üzemképes állapotban
eladó áron azonnal szállít-
ható, kintő karban levő cséplő-
géppel együtt. Fehér Miklós
Gépgyár Részvénytársaság,
Budapest, V., Váci-ut 80. 3162

54 és 60" dobsszélességű
használt, gyártmányú, új
cséplőgépek eladó áron eladók
Fehér Miklós Gépgyár Rész-
vénytársaságánál, Budapest, V.,
Váci-ut 80. 3163

Mezőgazdasági gépek el-
kötésű két Corman aratógép,
egy cseplogép, egy- és
kettős ekelt, vetőgép stb.
Cim: Gy. Kerekés Istvánné,
Károly. 3164

Komnick-féle 80-100 HP.
motorok, megfelelő benzín,
alkalmas állapotban eladó. Blyker, Körös-
szakál, Kenéz-pusztán. 3182

Szénát vagonteljesen prompt
szállítok. Bor, 1900 Hl.
1917-1918. évi rizing és 45 Hl.
lőköly eladó. Kozzika Gyula,
Gyálpuszta, Pest megye. 3183

Egyben vagy kisebb részletek-
ben eladó 18 darab
185 cm széles, 17 foga acéi-
rugófogú **emulthús bo-**
rona. Infézőgép, Adánd,
Spongy m. 3207

Magyar- Német Mezőgazdasági
Részvénytársaság
pláncpnyóval uradalmában öszl
vetésre eladásra kerül 70 mé-
terméter széles borsó. Felvilágos-
tassa ad Malzer Henrik jószág-
felügyelő, posta Nagyrábé,
Bihar megye. 3209

Stock-ek 70/80 lóerős, alig
szántott, gyártmányú,
teljesen új, kiváló en-
gedély hianya miatt eladó. Meg-
keresések Biro Béla, Budapest,
V., Szalay-utca 2. küldendő. 3185

Stock-motorek, alig
használt, eladó.
Soós Géza, Hajdu-Nád-
udvar. 3203

Gözcseplogarnitúrák, trák-
tor,
gyártmányú, alig használt,
eladók. Nagy Ferenc okl. gép-
észmérnök, Újpest, Kossuth-
utca 56. 3208

Új és használt ZSÁKOK
és PONYVÁK
vétel és eladás
KLEIN SÁNDOR
BUDAPEST, VI., Fővös-
utca 5. Telefon 31-18. 8740

Plombák
minden kivételben és
nagygyártmányban. — Kerek
plombák „Patent” üzem-
képes, rendszertől plombák.
„Patent” szalagplombák
spargánálkül használata.
VIÁGH ÁRPÁD
Budapest, I., Állás-ut 24. sz.
Telefon: József 85-25. 8808

Ziska József
utóda **ROSTÉLY GYÖRGY**
mérleggyáros.
Iroda és raktárhelyiség: Buda-
pest, VI., Fővös-utca 47.
Alapítástól 1872. Telefon 46-12

Stanga József
Budapest, II., Heltai-Ferenc-utca 26.
Közvetítőket díjazok!
Szállítok eredeti dr. Blumenthal-féle
tejtöltőt. 3212

Ifj. HAASZ ADOLF
gépészgyára
Budapest, V., Eötvös-utca 7.
(Városliget-utca 37.) Telefon: 28-95.
AJÁNL. raktáról, elsőrendű
szinbórból készült

GÉPSZIJAKAT
valamint
kötő- és varrógyljakat
és más egyéb technikai
hőszekkeket. 8540

tejgazdasági
berendezés
200-300 liter óránkénti teljesít-
ménnyel **eladó.**
HENS ENKAMP műszaki
iroda, Budapest, V., Sziketa-
utca 4. 3159

Dr. Zsák- és ponyvakészítés.
ZSÁK- ÉS PONYVAKERESKEDŐ
PATAK HUGÓ
vétel és eladás. 8145
Iroda: BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19.
Telefon 156-76. Fióktelep: FIUME, BAROSS-NIKÖTŐ.

Vizvezetékcsöveket
minden méretben és mennyiségben jutányos árban szállítok
Szántó M., Budapest, VI., Rózsa-utca 80.

Lószerszám
Bőrrel kombinált
kender-lószerszám,
huzó, gyepítő és kantár
500-1000 korona.
Istráng, rudaló, kötőfék,
lővarkaró stb.
Szinger Róbert szilgyártó
Budapest, VI., Vavvári Pál-utca 8.

Vétel
Méhészetre alkalmas 60 hold
közeli **kisbir-**
tokot venni. Közvetítő
díjazok. Intézőgép, Hídvégárdó,
Abau-Torna megye. 3188

Megvételre keressünk egy
használt, munká-
es üzemképes MacLaren magán-
járó szántógépet. Taranyi gazda-
ság, Tarany, Somogy megye.
Távirat és vasut: Nagyatád. 3187

VESZÉK
készpénz ellenében legjobb
napi áron jó állapotban
lévő **használt és új**
tejszállítókanakát,
bődönöket 3184

Stanga József
Budapest, II., Heltai-Ferenc-utca 26.
Közvetítőket díjazok!
Szállítok eredeti dr. Blumenthal-féle
tejtöltőt. 3212

Gözcseplogépek
ötös, nyolcos, tízes, fa, szén- és szalmatüzelésre,
gyártmányú, alig használt,
eladók. **Szunyog**
és **Shab** mérnökök, Budapest, VI., Váci-
ut 69. szám. 8804

Magyar Mezőgazdák Kereskedelmi
Részvénytársasága
Budapest V., Méréleg-utca 3.
Szállítunk **Perocid** permetezanyagot. Használati uta-
azonnal sításokat és felvilágosításokat levél-
ben közlünk. Veszünk mindennemű gazdasági magvakat.

Benzin-
Petróleum-
Szész-
VASHORDÓK-át
szállít kölcsönben is
BÄCHER Budapest, V., Arany-János-utca 27. sz.
TELEFON 41-71. 8802

Dr. Zsák- és ponyvakészítés.
ZSÁK- ÉS PONYVAKERESKEDŐ
PATAK HUGÓ
vétel és eladás. 8145
Iroda: BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 19.
Telefon 156-76. Fióktelep: FIUME, BAROSS-NIKÖTŐ.

Vizvezetékcsöveket
minden méretben és mennyiségben jutányos árban szállítok
Szántó M., Budapest, VI., Rózsa-utca 80.

Veszék birtokot 290-1000
résztelre leírás, postai, táv-
írás és vasutállomás — kérek
„Birtok 3162” jelligere a kiad-
hatóban. 3186

Szeszgyár, 730 kontingenssel
1920. évi, 12. hónapra
bővesztendő. Erdőkötők, for-
dásoknak emhez, Mosonmagyaró-
szi. 3185

Gözcseplogarnitúrák kész-
pénzért megvételre, 8-10 HP.
huzató vagy magánjárót, leho-
talog 8-10 évesig. Ajánlatot
felzárolás és ármegjelölés
kérek. Mócsák, Budapest, I.,
Schweidel-utca 43. 3188

Bérlet
„Birtok” kértnek (László) az
Országos Magyar
Földművelési és Erdészeti
Minisztérium, Budapest,
Budapest, Üllői-ut 1. 3022

Bérbe vennék 50-100 holdas
birtokot felszereléssel,
vessit közelében Páskák, Buda-
pest, Krisztina körút 139. 3186

500 holdas, 4000 holdas bér-
letre vennék, 30-40 HP.
vonat mellett birtok, instrum-
mentál, évi 500 g huzat 6 ére-
hasznos birtok, esetleg 20
éves garanciaadatra eladó.
Ugrancsak eladó egy 17/8 MAB
jelű, teljesen üzemképes ben-
zinmotor 100 000 koronával (2m
a kisülés „3105”-sz. alatt. 3188

150-300 holdas földterület
birtokot keresek. Cseti Ist-
ván, Magyarapóly, u. p. Ajka,
Veszprém megye. 3140

2000 holdas igen előnyös
bérlet átadó. Bővebben
kérlek koroná választégyt el-
néhen. Schilling, Sövényháza.
3187

500-1000 holdig birtokot
bérbe azonnali, utalás,
teljes felszereléssel vagy anél-
kül, megújítással és új gépekkel
előnyben. Esztog hasznos-
sága vagy magán birtokhoz
társulni gazdasági, szeszgyártó
és szőlőművelési vállalkozás
kérlek: R. kath. Pótháza, Sándor-
falva, Csöcsgrád megye körzetébe.
3212

Gőzekék,

ASTRA GÁZEKÉK, LAKÓKOSCIK, SODRONYKÖTELEK,
szonnal szállíthatók.

MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPEYÁRÁNAK VEZÉRNÖGYSÉGE
BUDAPEST, VILMOS-CSÁSZÁR-UT 32. 8216

LŐSZERSZÁM IGÁS és JUKKER

nagy raktára,
bőrből és hevederből.
Ára 500-1150 K.-ig.

GÁL MIHÁLY szíjgyártó, Budapest, VI., Lázár-u. 16. (Operaház mögött)

szállítás postán is, utánvétellel.

Julius havi
legújabb könyv-
jegyzékünket

kívánatra ingyen meg-
küldjük. "Patria" r.-t.
könyvosztálya, Budapest
IX., Üllői-ut 25. szám.

Automobilonok és pneumatikonok raktáron

REIMAN-GARAGE,
BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 3.

8341

Bérszántást

80 és 110 HP. CASE GŐZEKÉKKEL elsörendű szerelők
vezetése alatt vállal:
HAHN ARTHUR és TARSAI, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.
Sörgöncsime CASE BUDAPEST. 8666

Magánjáró cséplőgarnitúra 6 HP., M.A.V. gyártmány, 5/8 légkörre,
lőherrefutót, gőzfűtőszókat, répa-
vágókat. mezőgazdasági, malomgépeket, csaralókat, mű-
Mayer-trieurt. azonnal szállít: REISMAN KÁROLY, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 87. 8854

KEMNA

legújabb KÉTGÉPES RENDSZERŰ
GŐZEKÉJE

MINDEN KULTURÁLLAMBAN, TENÁT MAGYARORSZÁGON IS, SZABADALOMMAL VÉDVE!
1920. ÉVBEN JÖTT ELŐSZÖR FORGALOMBA!

A gőzekemozdony alig nehezebb súlyban egy rendes lokomobilonnal, tehát még sáppedékes talajakon is alkalmazható.
A mozdony gőzszabályozóval (Regulator) van ellátva s így a gazdaság minden üzemehez használható, u. m. cséplésre, malomhajításra stb. és mint teher-
vontató is kitűnően bevált.

Mindereken kívül még mint közúti gőzhengerek vagy utfelszakítógepek is alkalmazhatók, mivel a kerekék egyszerű kicserélésével az állampépítészeti hivatások által is előírt súlyival bírnak.

Egy nagy-, mint közép- és kisbirtokos előnyösen használhatja akár sekély- vagy mélyszántásra, kötött és laza talajon. Az ekesebesség percenként 70-100 méter. Egy évben a szántási szezon célszerű kihasználásával mintegy 1500 hold földet tud felszántani.

Rendkívül magas gőztelhevitőkészülékkel van felszerelve és ezért nagyon kevés tüzelőanyagot fogyaszt. Fűthető a legmagasabb kalóriás széntől kezdve a leggyengébb barna szénig, ugyiszintén tőzeggel és fával, de szükség esetén szalmafütkészülékkel is felszerelhető, nemkülönben folyékony anyagokkal (mint nyersolaj stb.) való tüzelésre is berendezhető.

A gépet vízzel naponta csak kétszer (reggel és délelőtt) kell ellátni s így az iga egyébként egész napon át más üzemben használható, szept pedig naponta csak egyszer kell szállítani.

A futón kívül a mozdonyhoz segédmunkás nem szükséges, amennyiben a mozdony után akasztott vízfordólajból gőzsugárzivattyúval ön maga szivattyuzza át a vizet a mozdony tartályába.

Ilyen gőzekészletet sürgős megrendelés esetén azonnal szállítható, ára pedig majdnem olcsóbb mint a Magyarországon ezülszerint kapható ócska gépek árai.

Minden további felvilágosítással készséggel szolgál:

KEMNA J. gőzekegyár
MAGYARORSZÁGI IGAZGATÓSÁGA:
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 51. szám.

KOMNICK-féle 40-45 és 80-100 HP. MOTOREKÉK,
MACLAREN-féle magajáró és kétgéprendszerű GŐZEKÉK,
FAHR-féle MAROKRAKÓ- és KÉVEKÖTŐARATÓGÉPEK,
FLÖTHER-féle FOGATOSEKÉK, KULTIVÁTOROK, JÁRCÁNYOK,
SZECSKA- és RÉPAVÁGÓK, BARÁLÓK, GŐZ- és MOTOROS-CSÉPLŐK,
BOLINDER-féle NYERSOLAJMOTOROK és LOKOMOBILOK
prompt szállításra, jutányocan kaphatók

FLEISCHL SAMU CÉGNÉL, BUDAPEST, V.,
Nádor-utca 28.

Mindenféle kisebb gépek és eszközök. Műszaki cikkek. Díjak
és egyéb kenőanyagok. Díjtalan mérnöki kiküldés. 8296

Eladó MOTOREKE

eredeti német V.D., 80 lóerős, 6 ekével, gyári felszereléssel, kifogástalan üzemi-
képes, alig használt állapotban van. 8852 Baki Károly, Cegléd.

Gazdasági szekereket

elsörangú kivitelben, garantált 1200 kg. hord-
képességgel, raktárról azonnal szállít, valamint
garantált 2000 kg. hordképességűekre, jövő havi
szállítás mellett, előjegyzéseket elfogad: a

Nemzetközi Kiviteli és Behozatali R.-T. központi irodája
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 7. sz.

Telefon: 53-69 és 53-70.

Sürgöny: Interexin.

8314

DISTOL BIZTOSAN HATÓ SZER A MÉTELYKÓR ELLEN

Dr. MAREK JÓZSEF állatorvosi főiskolai ny. r. tanár kísérletes vizsgálatai szerint
Készíti: „CHINOIN” gyógyszer- és vegyészeti termékek gyára r.-t. (Dr. Kereszty és Dr. Wolf) Ujpest, Tó-utca 5.
Közelebbi felvilágosítással és használati utasítással a gyár szivesen szolgál. 8429

"PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek)